

Aspire Vero KASUTUSJUHEND

© 2021. Kõik õigused kaitstud. Aspire Vero Hõlmab: AV15-51 / AV15-51R See versioon: 09/2021

Tähelepanu

See kasutusjuhend sisaldab ettevõttele kuuluvat teavet, mida kaitsevad autorikaitseseadused. Selles juhendis sisalduvat teavet võidakse ilma ette teatamata muuta. Mõned selles juhendis kirjeldatud funktsioonid ei pruugi olla toetatud olenevalt operatsioonisüsteemi versioonist. Selles juhendis leiduvad pildid on ainult viiteks ning need võivad sisaldada teavet ja funktsioone, mis teie arvuti puhul ei kehti. Acer Group ei vastuta ühegi selles juhendis leiduva tehnilise ega toimetamise vea või puuduse eest.

Aceri toote registreerimine

Kui teie uues seadmes töötab Windowsi operatsioonisüsteem, võidi teie toode automaatselt registreerida, kui käivitasite oma seadme Windowsi operatsioonisüsteemiga.

Logige oma tootekirje ülevaatamiseks aadressil

www.acer.com/myproducts sisse Windowsi operatsioonisüsteemi jaoks registreeritud meiliaadressiga. (Lähtestage oma parool, kui te seda ei mäleta.)

Kui kirjet ei leita, siis järgige registreerimiseks alltoodud samme.

- 1. Veenduge, et teil on internetiühendus.
- 2. Minge aadressile www.acer.com/register-product.
- 3. Logige sisse või registreerige Acer ID.
- 4. Sisestage seadme registreerimiseks selle seerianumber või SNID.

Mudeli number:	
Seerianumber:	
Ostukuupäev:	
Ostukoht:	

The terms HDMI and HDMI High-Definition Multimedia Interface, and the HDMI Logo are trademarks or registered trademarks of HDMI Licensing Administrator, Inc. in the United States and other countries.

2 -

SISUKORD

Tähtsamad asjad kõigepealt Teie teejuhid	6 6
Üldine hooldus ning näpunäited arvuti kasutamiseks Arvuti väljalülitamine Arvuti eest hoolitsemine Vahelduvvooluadapteri eest hoolitsemine	6 6 7 8
Juhtnöörid aku ohutuks kasutamiseks Sisemine aku	8 8 1
Teie Aceri sülearvuti ülevaade12Ekraani vaade12	2 2
Klaviatuuri vaade 13 Vaade vasakult	3 4
USB 3.2 Gen 1 teave 1 Teave C-tüüpi USB kohta	4 5
Vaade paremalt	5 6
Klaviatuuri kasutamine1Lukuklahvid1	7 7
Eriklahvid	7 9
Windows OS-i töölaud 20 Näpunäiteid ia vihieid Windowsi	0
kasutamiseks	1
värskendusi on?2 Kust leiab lisateavet?2	2
Täppispuuteplaadi kasutamine2Puuteplaadi liigutused2	3 3
Puuteplaadi sätete muutmine 29	5
Failiajaloo varukoopia loomine	6
varundamine	9 9
Lähtesta arvuti ja hoia failid alles	0
Bluetooth-ühenduse kasutamine 33 Bluetoothi lubamine ja keelamine	8 8 8
Internetiühenduse loomine 4 Juhtmevaba võrguga ühenduse loomine 44	0

Traadita kohtvõrguga ühenduse loomine Kaabliga ühendamine	40 44
Sisseehitatud võrgufunktsioon	44
Bluelight Shield	45
VeroSense™	46
Avaleht	46
Režiimileht	47
Režiimide vahel vahetamine	48
Akuleht	49
Arvuti turvalisus	51
Arvuti turvaluku kasutamine	51
Paroolide kasutamine	51
Paroolide sisestamine	52
Sõrmejäljeluger	53
Sõrmejäljelugeja kasutamine	53
BIOS-i utiliit	57
Alglaadimise järjekord	57
Paroolide seadmine	57
Toitehaldus Energia säästmine	58 58
Aku Aku näitajad Aku laadimine Aku tööea optimeerimine Aku taseme kontrollimine Aku tühjenemise hojatus	60 60 61 61 62
Arvutiga reisimine	63
Töölauast lahti ühendamine	63
Ringiliikumine	63
Mida kaasa võtta	64
Universal Serial Bus (USB)	66
C-tüüpi USB-port	67
Video- ja helipesad	68
Monitori ühendamine	68
Kõrvaklapid ja mikrofon	68
HDMI	69
Korduma kippuvad küsimused	71
Hooldustaotlus	73
Probleemide lahendamine	74
Näpunäiteid probleemide lahendamiseks.	74

Internet ja võrguturve	76
Esimesed sammud võrgus	76
Arvuti kaitsmine	76
Valige internetiteenuse pakkuja	76

Võrguühendused	78
Surfake võrgus!	79
Internetiühenduse turvalisuse tarkvara	80

Alustamine...

See jaotis hõlmab järgmist:

- · Kasulik teave arvuti ja oma tervise eest hoolitsemise kohta
- · Toitenupu, portide ja pesade asukohad
- Windows 11 liidese ülevaade
- Näpunäited ja nõuanded puuteplaadi ja klaviatuuri kasutamise kohta
- Taastekoopiate loomine
- Suunised võrguühenduse loomise ja Bluetoothi kasutamise kohta
- Teave Aceriga kaasas oleva tarkvara kohta

TÄHTSAMAD ASJAD KÕIGEPEALT

Täname teid, et valisite oma kaasaskantavaks arvutiks Aceri sülearvuti.

Teie teejuhid

Et aidata teil kasutada oma Aceri sülearvutit, oleme loonud komplekti juhiseid:

Kõigepealt aitab **Seadistusjuhend** teil oma arvuti seadistamisega alustada.

Trükitud **Lühijuhend** tutvustab teile uue arvuti põhilisi omadusi ja funktsioone. Kui soovite rohkem teada saada, kuidas arvuti aitab teil produktiivsem olla, vaadake **Kasutusjuhendit**. See juhend sisaldab täpsemat teavet teemadel nagu süsteemiutiliidid, andmete taastamine, laiendusvõimalused ja veaotsing.

Kui olete internetiga ühendanud, saate arvutile värskendusi alla laadida järgmiselt lingilt:

http://go.acer.com/support

- 1. Link avab Aceri veebilehe [Support] (Tugi).
- 2. Kerige alla jaotiseni [Drivers and Manuals] (Draiverid ja juhendid) ja otsige üles oma mudel, kleepides või sisestades seerianumbri, SNID-i või mudeli nime.
- 3. Sellel lehel saate ka alla laadida ja installida Aceri tuvastamise utiliidi, mis tuvastab automaatselt arvuti seerianumbri ja SNID-i ning võimaldab selle kopeerida lõikelauale.
- 4. Kui olete oma toote mudeli leidnud, siis saadaolevad värskendused või dokumendid on loetletud.

Üldine hooldus ning näpunäited arvuti kasutamiseks

Arvuti väljalülitamine

Arvuti väljalülitamiseks on erinevaid viise:

 Kasutage Windowsi sulgemiskäsku: Vajutage Windowsi klahvi või valige Windowsi nupp [Start] (Start) ja seejärel suvandid [Power] (Toide) > [Shut down] (Sule arvuti). Paremklõpsake Windowsi nupul [Start] (Start) > ja valige suvandid [Shut down or sign out] (Sule või logi välja) > [Shut down] (Sule arvuti).

Kui soovite arvuti toite lühikeseks ajaks välja lülitada, kuid ei soovi arvutit täiesti välja lülitada, saate lülitada selle režiimi [Sleep] (Unerežiim), tehes järgmist:

- Vajutage toitenuppu.
- Vajutage unerežiimi kiirklahvi.
- Vajutage Windowsi klahvi või valige Windowsi nupp [Start] (Start) ja seejärel suvandid [Power] (Toide) > [Sleep] (Unerežiim).
- Paremklõpsake Windowsi nupul [Start] (Start) > ja seejärel valige suvandid [Shut down or sign out] (Sule või logi välja) > [Sleep] (Unerežiim).

Märkus

Kui teil ei õnnestu arvutit tavaliselt välja lülitada, vajutage toitenuppu ja hoidke seda all kuni kümme sekundit, et arvuti välja lülituks. Kui lülitate arvuti välja ning tahate seda uuesti sisse lülitada, oodake enne sisselülitamist vähemalt kaks sekundit.

Arvuti eest hoolitsemine

Arvuti teenib teid hästi, kui selle eest hoolitsete.

- Kasutage seadme toitega varustamiseks ainult seadmega kaasas olnud adapterit või Aceri heakskiiduga adapterit.
- Ärge jätke arvutit otsese päiksekiirguse kätte. Ärge asetage seda soojusallikate, näiteks radiaatori lähedusse.
- Ärge laske arvutil olla temperatuuridel alla 0 °C (32 °F) ega üle 50 °C (122 °F).
- Ärge laske arvutil kokku puutuda magnetväljaga.
- Ärge jätke arvutit vihma või niiskuse kätte.
- Ärge loksutage arvuti peale vett või muid vedelikke.
- Hoidke arvutit ränkade põrutuste ja vibratsiooni eest.
- Hoidke arvuti tolmust ja mustusest puhtana.
- Ärge kunagi asetage asju arvuti kaanele.
- · Ärge lööge arvuti ekraani hooga kinni.
- Ärge asetage arvutit ebatasasele pinnale.

Vahelduvvooluadapteri eest hoolitsemine

Allpool on paar viisi, kuidas oma vahelduvvooluadapteri eest hoolt kanda.

- Ärge ühendage adapterit ühegi teise seadmega.
- Ärge astuge voolujuhtmele ega asetage sellele raskeid objekte. Juhtige toitejuhe ja muud kaablid eemale kohtadest, kus inimesed käivad.
- Kui juhet seinast välja tõmbate, ärge tõmmake juhet ennast vaid võtke kinni pistikust.
- Kui kasutate pikendusjuhet, ei tohi sellesse ühendatud seadmete kogutugevus ületada juhtme nimivoolutugevust. Ühte seinakontakti ühendatud seadmete koguvõimsus ei tohiks ühendada kaitsme nimivõimsust.

Puhastamine ja hooldustööd

Arvuti puhastamisel tehke järgmist:

- 1. Lülitage arvuti välja.
- 2. Ühendage vahelduvvooluadapter lahti.
- 3. Kasutage pehmet ja niisket riidetükki. Ärge kasutage vedelaid või aerosoolpuhasteid.

Kui arvuti on maha kukkunud, nähtavalt vigastatud või ei tööta tavapäraselt, võtke ühendust oma lähima volitatud Aceri teeninduskeskusega.

Juhtnöörid aku ohutuks kasutamiseks

Hoiatus

Kui kasutate mitme seadme samal ajal laadimiseks või juhtimiseks laadimiskäru või väikest ruumi, peab ala olema hästi ventileeritud ja selle temperatuur vahemikus 0 °C (32 °F) kuni 35 °C (95 °F) ning aku laadimine tuleb lõpetada, kui saavutatud on 100% mahutavus. Edasine laadimine võib põhjustada aku/seadme deformeerumist või kahjustusi.

Ettevaatusabinõud akude laadimisel

Aku kasulikku eluiga mõjutavad ebasoodsalt järgmised tegevused.

- Aku/seadme jätkuv laadimine, kui aku on juba täis.
- Aku/seadme laadimine temperatuuril, mis on kõrgem kui 35 °C (95 °F) või madalam kui 0 °C (32 °F).

Kahjustuste vältimiseks järgige allolevaid ettevaatusabinõusid.

- Lõpetage aku laadimine, kui see on saavutanud 100% mahutavuse. Täielikult laetud aku regulaarne või sage laadimine pikendatud aja jooksul võib põhjustada aku deformeerumist või kahjustusi. Soovitame laadida seadet, kui aku laetuse tase langeb alla 70%.
- Ärge laadige akut temperatuuril, mis on kõrgem kui 35 °C (95 °F) või madalam kui 0 °C (32 °F). Liiga kõrge või madala temperatuuriga keskkonnas laadimine võib põhjustada aku deformeerumist või kahjustusi.
- Laadimisport peab olema puhas ja sodivaba ning seda tohib kasutada ainult Aceri laadimisvarustusega. Mitte-Aceri aku või laadimisvarustuse kasutamine võib toodet kahjustada ja garantii kehtetuks muuta.
- Kui plaanite hoiustada seadet pikema aja jooksul, lülitage see välja, katkestage vahelduvvoolu toiteühendus ja hoidke toodet toatemperatuuril (0–35 °C) kuivas (niiskus 45–80%) hästi ventileeritud kohas. Vältige otsest päikesevalgust, kõrget temperatuuri ja liigset niiskust. Ärge jätke seadme akut pikaks ajaks täiesti tühjaks. See võib põhjustada aku deformeerumist või kahjustusi. Soovitame kontrollida akut ja laadida seda ligikaudu 50% mahust iga 6 kuu tagant.
- LAADIGE AKUT AINULT PUHTAS JA HÄSTI VENTILEERITUD KOHAS.

Hoiatus

Akud võivad plahvatada, kui neid õigesti ei käsitseta. Ärge võtke akusid osadeks ega visake neid tulle. Ärge lühistage akude väliseid kontakte ega purustage, läbistage või moondage akusid muul viisil. Hoidke akusid eemal laste käeulatusest. Akude kõrvaldamisel järgige kohalikke regulatsioone.

Ettevaatusabinõud aku asendamisel

Vale asendamine või väärkohtlemine võib akut kahjustada ning põhjustada ülekuumenemist, kehavigastusi ja tule- või plahvatusohtu.

- Sisseehitatud akuga seade: sisseehitatud akut tohib vahetada ainult volitatud teeninduskeskus. Ärge püüdke ise akut asendada või eemaldada.
- Eemaldatava akuga seade: akut tohib asendada ainult Aceri heakskiiduga osadega. Ärge asendage akut osadega, mis ei ole saanud heakskiitu.

See sülearvuti kasutab liitiumipõhist akut. Ärge kasutage seda niiskes, märjas või korrosiivses keskkonnas. Ärge asetage, ladustage või jätke oma toodet soojusallika sisse või lähedale, kõrge temperatuuriga kohta, tugeva otsese päiksekiirguse kätte, mikrolaineahju või surve all anumasse ega laske sellel kokku puutuda temperatuuridega üle 50 °C (122 °F).

Nende juhtnööride järgimata jätmisel võib aku lekitada hapet, muutuda kuumaks, plahvatada või süttida ja põhjustada vigastusi ning kahjustusi. Ärge torkige, avage ega lammutage akut. Kui aku lekib ning Te puutute kokku lekkinud vedelikega, loputage end põhjalikult veega ning otsige koheselt arstiabi. Ohutuse eesmärkidel ning aku eluea pikendamiseks ei laadita seda temperatuuridel alla 0 °C (32 °F) ega üle 35 °C (95 °F).

Uue aku täisvõimsus saavutatakse alles kahe või kolme täieliku laadimis- ja tühjenemistsükli järel. Akut võib laadida ja tühjendada sadu kordi, kuid lõpuks kulub see ära. Kui tööaeg muutub tavalisest märgatavalt lühemaks, hankige volitatud edasimüüjalt uus aku.

Kasutage akut ainult sellel eesmärgil, milleks see on mõeldud. Ärge kunagi kasutage vigastatud laadijat või akut. Ärge lühistage akut. Kui metallist ese, näiteks münt, kirjaklamber või pliiats põhjustab otsekontakti aku pluss- (+) ja miinusklemmi (-) vahel, võib aset leida juhuslik lühiühendus. (Klemmid näevad välja nagu akul olevad metalliribad.) Seda võib juhtuda näiteks siis, kui kannate tagavaraakut taskus või kotis. Klemmide lühistamine võib akut või ühendavat objekti kahjustada.

Kui aku jätta kuuma või külma kohta, näiteks suvel või talvel suletud ustega autosse, vähenevad aku mahutavus ja tööiga. Püüdke akut alati hoida temperatuuril 15 °C kuni 25 °C (59 °F kuni 77 °F). Kuuma või

külma akuga seade võib ajutiselt mitte töötada, isegi kui aku on täielikult laetud. Aku tööiga on eriti piiratud temperatuuridel kõvasti alla nulli.

Ärge visake akusid tulle, kuna nad võivad plahvatada. Akud võiva plahvatada ka siis, kui nad on saanud vigastada. Kõrvaldage akusid vastavalt kohalikele regulatsioonidele. Taaskäidelge, kui võimalik. Ärge kõrvaldage olmejäätmetena.

Akud võivad häirida traadita seadmeid, mis võib mõjutada seadmete tööd.

Ø

Märkus

Vaadake aku tarnedokumente aadressilt www.acer.com.

Sisemine aku

- Ärge püüdke sisseehitatud laetavat akut asendada. Akut tohib asendada ainult Aceri heakskiiduga remondiasutuses.
- Laadige akut, järgides toote dokumentides toodud suuniseid.

TEIE ACERI SÜLEARVUTI ÜLEVAADE

Kui olete arvuti seadistanud, nagu Seadistusjuhendis näidatud, lubage meil teie uut Acer arvutit teile tutvustada.

Ekraani vaade

#	lkoon	Üksus	Kirjeldus
1		Mikrofon	Sisseehitatud digitaalsed mikrofonid heli salvestamiseks.
2		Veebikaamera	Veebikaamera videosuhtluseks. Veebikaamera kõrval olev märgutuli näitab, kas veebikaamera on aktiivne.
3		Ekraan	Arvuti pildi kuvamiseks.

Klaviatuuri vaade

#	lkoon	Üksus	Kirjeldus
1		Klaviatuur	Andmete sisestamiseks arvutisse. Vt jaotist "Klaviatuuri kasutamine" leheküljel 17.
2		Sõrmejäljelugeja	Sõrmejäljelugeja funktsiooni Windows Hello ja turbe jaoks.
3		Puuteplaat	Puutetundlik osutusseadis. Puuteplaat ja valikunupud moodustavad ühtlase pinna. Vasakklõpsu jaoks vajutage kindlalt puuteplaadi pinda. Paremklõpsu jaoks vajutage kindlalt puuteplaadi paremat allnurka.
4	Ċ	Toitenupp	Arvuti sisse- ja väljalülitamiseks.

Vaade vasakult

			5 6
#	lkoon	Üksus	Kirjeldus
1		Alalisvoolusisendi pistik	Vahelduvvooluadapteri (toiteploki) ühendamiseks.
2	品	Etherneti port (RJ-45)	Ethernet 10/100/1000-põhise võrguga ühendamiseks. Port täielikuks avamiseks tõmmake serv alla.
3	нэті	HDMI-port	Toetab kõrglahutusega digitaalvideoühendusi.
4	USB	USB-port koos väljalülitatud olekus laadimise funktsiooniga	USB-seadmetega ühendamiseks.
5	● <u></u>	USB-port	USB-seadmetega ühendamiseks.
6	●	C-tüüpi USB-port	Võimaldab ühendada USB- seadmeid, millel on C-tüüpi USB- konnektor. Toetab C-tüüpi USB 3.2 Gen 1 edastuskiirusega kuni 5 Gbit/s.

USB 3.2 Gen 1 teave

- USB 3.2 Gen 1-ga ühilduvad pordid on sinised.
- Ühildub USB 3.2 Gen 1 ja varasemate seadmetega.
- Optimaalse jõudluse saavutamiseks kasutage USB 3.2 Gen 1 sertifikaadiga seadmeid.
- Määratletud standardi USB 3.2 Gen 1 (SuperSpeed USB) alusel.

Teave C-tüüpi USB kohta

- USB 3.2 Gen 1 edastuskiirusega kuni 5 Gbit/s.
- USB-laadimiseks edastab kuni 3 A 5 V alalisvoolu juures.

Vaade paremalt

#	lkoon	Üksus	Kirjeldus
	*	Vooluindikaator	Näitab arvuti toiteolekut.
1	প্ৰে	Akuindikaator	Näitab arvuti aku olekut. Laadimine: Kui akut laetakse, on tuli kollakat värvi. Täielikult laetud: Kui arvuti on vooluvõrgus, on tuli sinist värvi.
2	Q	Peakomplekti/ kõlarite pistik	Heliseadmete (nt kõlarid, kõrvaklapid) või mikrofoniga peakomplekti ühendamiseks.
3	● <del> </del>	USB-port	USB-seadmetega ühendamiseks.
4	К	Kensington-luku pesa	Kensington-tüüpi turvaluku ühendamiseks.

Põhjavaade

#	lkoon	Üksus	Kirjeldus
1		Ventilatsioon ning jahutusventilaator	Võimaldab arvuti jaheda hoida. Ärge katke ega tõkestage avasid.
2		Kõlarid	Toodab väljundina stereoheli.
3	F	Aku lähtestamise auk	Toimib aku eemaldamise ja uuesti paigaldamisena. Sisestage kirjaklamber auku ja hoidke seda neli sekundit.

KLAVIATUURI KASUTAMINE

Klaviatuuril on täissuuruses klahvid, numbriklahvistik, eraldi kursori-, luku-, Windowsi, eri- ja kiirklahvid.

Lukuklahvid

Klaviatuuril on lukuklahvid, mille abil saate klaviatuuri funktsioone sisse ja välja lülitada.

Lukuklahv	Kirjeldus
Caps Lock	Kui Caps Lock on sees, on kõik trükitavad tähed suured.
NumLk (Numbrilukk)	Kui Num Lock on sees, on klahvistik numbrirežiimil. Numbriklahvid funktsioneerivad kalkulaatorina (olemas on aritmeetilised tehted +, -, * ja /). Kasutage seda režiimi siis, kui teil on vaja sisestada suurel hulgal arvandmeid.
Scr LK (Kerimislukk)	Kui kerimislukk on sees, liigub ekraan nool-üles või nool-alla klahvile vajutades rea võrra üles või alla. Mõnedes rakendusprogrammides kerimislukkk ei tööta.

Eriklahvid

Arvuti klaviatuuril on erifunktsioone aktiveerivad klahvid. Iga klahvi funktsioon on selgelt ikooniga tähistatud.

lkoon	Funktsioon	Kirjeldus
Z ^z	Unerežiim	Lülitab arvuti unerežiimi.
(((₁)))	Lennurežiim	Lülitab arvuti võrguseadmed sisse/välja.
*	Heleduse vähendamine	Vähendab ekraani heledust.
$\Diamond$	Heledus üles	Suurendab ekraani heledust.

lkoon	Funktsioon	Kirjeldus
	Ekraani valik	Lülitab ekraanipildi kuvaekraanile, välisele ekraanile (kui see on ühendatud) vői mőlemale.
₩ .	Ekraan välja	Lülitab ekraani tagantvalgustuse energia säästmiseks välja. Tagasipöördumiseks vajutage suvalisele klahvile.
04	Puuteplaadi lüliti	Sisseehitatud puuteplaat lülitatakse sisse või välja.
Ă	Klaviatuuri taustavalguse sisse-/ väljalülitamine	Lülitab klaviatuuri tagantvalguse sisse või välja.
ц ^у)	Kõlarilüliti	Lülitab kõlarid sisse või välja.
	Helitugevuse vähendamine	Vähendab helitugevust.
	Helitugevuse suurendamine	Tõstab helitugevust.
Scr LK	Kerimislukk	Lülitab kerimisluku sisse või välja.
Pause Break	Paus/Katkestus	Saadab Katkestuskäsu.
Pg Up	Lehe võrra üles	Liigub dokumendis lehekülje võrra üles.
Pg Dn	Lehe võrra alla	Liigub dokumendis lehekülje võrra alla.
Home	Algus	Liigub dokumendi algusesse.
End	Lõpp	Liigub dokumendi lõppu.

Kiirklahvid

Kiirklahvide aktiveerimiseks vajutage ning hoidke enne teise kombinatsiooni kuuluva klahvi vajutamist all klahvi Fn.

Kiirklahv	lkoon	Kirjeldus
Fn + F1-F12		Aktiveerib klahvid F1 kuni F12.
Fn + F		Vahetab ventilaatorirežiime [Silent] (Vaikne), [Normal] (Tavaline) ja [Performance] (Jõudlus). Erinevates olukordades optimaalse jahutustõhususe saavutamise kohta lisateabe saamiseks käivitage rakendus Acer Quick Access.
Fn + ⊳		Liigub edasi järgmise meediumifaili juurde.
Fn + ⊲	 ⊲⊲	Pöördub tagasi eelmise meediumifaili juurde.
Fn + △	▶ /II	Esitab või peatab valitud meediumifaili.
Fn + ▽		Lõpetab valitud meediumifaili esitamise.

Märkus

N

Kiirklahvi ja klahvide F1 kuni F12 erifunktsiooni vahetamiseks muutke BIOS-is funktsiooniklahvi seadet (BIOS-i avamiseks vajutage arvuti käivitamisel klahvi **F2**, seejärel valige menüü **Main** ja muutke suvandi **Function key behavior** olekuks **Function keys**). (Tehnilised andmed on olenevalt mudelist erinevad.)

WINDOWS OS-I TÖÖLAUD

#	Üksus	Kirjeldus
1	[Settings] (Sätted)	Muutke rakenduste sätteid arvutile.
2	[Start] (Avakuva)	Käivitage rakendusi režiimide [Pinned] (Kinnitatud), [Recommended] (Soovitatud) või [All apps] (Kõik rakendused) kaudu.
3	[Search] (Otsing)	Sisestage arvutis ja internetis otsimiseks tekst.
4	[Task View] (Ülesandevaade)	Võimaldab vahetada töötavaid rakendusi ja lisada virtuaalse töölaua.
5	[Widgets] (Vidinad)	Pakub teavet ilma, uudiste, aktsiate ja spordi kohta.
6	[Power] (Toide)	Lülitage arvuti välja, aktiveerige unerežiim või taaskäivitage arvuti.
7	[Quick settings] (Kiirsätted)	Kuvab võrguühenduse, akutaseme ja helisätete oleku. Saate sätete kiireks muutmiseks või avamiseks kiirtoiminguid sisse ja välja lülitada.

#	Üksus	Kirjeldus
8	[Notification] (Teavitused)	Kuvab teavitused ja kalendri.

Näpunäiteid ja vihjeid Windowsi kasutamiseks

Teame, et tegu on uue operatsioonisüsteemiga, millega harjumine võtab aega, seetõttu oleme kirja pannud mõned juhtnöörid.

Kus on mu rakendused?

Liigutage kursor kuva alumisse keskossa, klõpsake otsingukasti ja hakake sisestama rakenduse nime, mille soovite avada.

Kuidas teha nii, et rakendus ilmuks jaotises [Start] (Avakuva)?

Kui olete kõigi rakenduste loendis ja soovite, et mõni rakendus kuvataks menüüs [Start] (Avakuva), paremklõpsake rakendust ja valige [Pin to Start] (Kinnita avakuvale).

Kuidas rakendust menüüst [Start] (Avakuva) eemaldada?

Rakenduse eemaldamiseks menüüst [Start] (Avakuvalt) paremklõpsake rakendust selle valimiseks ja valige [Unpin from Start] (Eemalda avakuvalt).

Kuidas kuvada rakendus tegumiribal?

Kui olete kõigi rakenduste loendis ja soovite, et mõni rakendus kuvataks tegumiribal, paremklõpsake rakendust ning valige **[More]** (Veel) > [Pin to taskbar] (Kinnita tegumiribale).

Kas teavitused saab välja lülitada?

Vajutage *Windowsi klahvi* või valige *Windowsi nupp* [Start] (Start) ja valige [Settings] (Sätted) > [System] (Süsteem) > [Notifications] (Teavitused). Siin saate lubada/keelata kõigi rakenduste teavitused või valida, millised rakendused lubada/keelata.

Kuidas saab kontrollida, kas Windowsi värskendusi on?

Vajutage *Windowsi klahvi* või valige *Windowsi nupp* [Start] (Start) > [Settings] (Sätted) > [Windows Update] (Windows Update). Sätete konfigureerimiseks valige [Advanced options] (Täpsemad suvandid).

Kust leiab lisateavet?

Lisateabe saamiseks külastage järgmisi lehti:

- Windows 11 teave: support.microsoft.com/Windows
- Toe KKK-d: support.acer.com

TÄPPISPUUTEPLAADI KASUTAMINE

Puuteplaat juhib ekraanil olevat noolt (või "kursorit"). Libistades sõrmega üle puuteplaadi järgib kursor seda liigutust. Täppispuuteplaat (PTP) on mõeldud puuteplaadi ühtlasema, sujuvama ja täpsema kasutamise jaoks. Paljud rakendused toetavad täppispuuteplaadi liigutusi, mis kasutavad ühte või mitut sõrme, kuid teatud rakendused ja programmid ei pruugi kõiki liigutusi toetada.

Puuteplaadi liigutused

	Ühe sõrmega libistamine Kursori liigutamiseks libistage sõrmega mööda puuteplaadi pinda.
Im	Uhe sõrmega vajutamine või toksamine "Klõpsu" tegemiseks vajutage puuteplaati alla või toksake seda õrnalt sõrmega – sellega saate valida või käivitada üksuse. Toksake kiiresti kaks korda, et teostada topelttoksatus või topeltklõps.
	Kahe sõrmega vajutamine
T	Toksake kergelt puuteplaati kahe sõrmega () "paremklõpsu" tegemiseks. See vahetab <i>[Start]</i> <i>(Avakuval)</i> rakenduse käske. Enamikus rakendustes avab see valitud üksusega seotud kontekstimenüü.
	Kahe sõrmega libistamine Veebilehtede, dokumentide ja esitusloendite kiireks kerimiseks asetage kaks sõrme puuteplaadile ja liigutage neid mis tahes suunas.
	Kahe sõrmega näpistamine Suumige fotodel, kaartidel ja dokumentidel sisse ja välja, kasutades lihtsat sõrme-pöidla liigutust.

Kolme sõrmega vajutamine

Puudutage puuteplaati õrnalt kolme sõrmega, et avada [Search Windows] (Otsi Windowsist).

Kolme sõrmega libistamine

Libistage kolme sõrmega üle puuteplaadi.

- Libistage üles, et avada [Task View] (Tegumivaade). Liigutage kursor akna kohale ja puudutage puuteplaati, et valida vastav aken, või libistage allapoole, et väljuda [Task View] (Tegumivaade).
- Libistage allapoole, et minimeerida kõik avatud aknad ja kuvada [Desktop] (Töölaual); libistage ülespoole, et taastada minimeeritud aknad.
- Libistage vasakule või paremale, et liikuda avatud akende vahel.

Nelja sõrmega vajutus

Toksake nelja sõrmega kergelt puuteekraani, et avada [Action Center] (Tegevuskeskus).

Nelja sõrmega libistamine

Libistage nelja sõrmega üle puuteekraani.

- Libistage üles, et avada [Task View] (Tegumivaade). Liigutage kursor akna kohale ja puudutage puuteplaati, et valida vastav aken, või libistage allapoole, et väljuda [Task View] (Tegumivaade).
- Libistage allapoole, et minimeerida kõik avatud aknad ja kuvada [Desktop] (Töölaual); libistage ülespoole, et taastada minimeeritud aknad.

Täppis-puuteplaat hõlmab tehnoloogilisi funktsioone, mis aitavad tuvastada ja vältida soovimatuid viipeid nagu juhuslikud toksamised, viiped ja osuti liikumine.

Märkus

Puuteplaat on tundlik sõrme liikumisele. Mida kergem puudutus, seda parem on reaktsioon. Puuteplaat ja sõrmed tuleb hoida kuivad ja puhtad.

Puuteplaadi sätete muutmine

Puuteplaadi sätete muutmiseks oma soovi järgi tehke järgmist.

1. Valige ekraani paremas alanurgas olevas ikoonisalves ikoon [Network] (Võrk), [Sound] (Heli) ja [Battery] (Aku), et avada paan [Quick settings] (Kiirsätted).

2. Valige [All settings] (Kõik sätted).

3. Valige [Bluetooth & devices] (Bluetooth ja seadmed) > [Touchpad] (Puuteplaat).

Bluetooth & devices

4. Nüüd saate sätteid oma soovi järgi kohandada. Saate puuteplaadi välja lülitada, kui eelistate hiire kasutamist. Teil on võimalik ka puuteplaadi tundlikkust enda vajaduste põhjal kohandada. Lisasätete vaatamiseks kerige allapoole.

← Settings		- 🗆 ×
Acer . Acer Publishing@outlook.com	Bluetooth & devices > Touchpad	
Find a setting	Touchpad	On 💽 🗸
System	Gestures & interaction	
Bluetooth & devices	Current annual	
 Network & internet 	W ^e Culsui speed	
/ Personalisation	Taps	~
📑 Apps		
Accounts	🕄 Scroll & zoom	~
Time & language		
🚥 Gaming	🖑 Three-finger gestures	~
X Accessibility		
Privacy & security	Pour-finger gestures	~
Windows Update	Related settings	
	More touchpad settings Pointer icons and visibility	Ø
	Advanced gestures	>

TAASTE

Kui teil on arvutiga probleeme ja korduma kippuvatest küsimustest (vt jaotist Kas teil on küsimusi? leheküljel 70) pole abi, saate oma arvuti "taastada".

Selles jaotises kirjeldatakse arvutis saadaolevaid taastetööriistu. Acer pakub teenust *Acer Care Center*, mis võimaldab arvuti lähtestada või värskendada, varundada faile/andmeid või luua tehasesätetega varukoopia. Kui te ei pääse üksusele *Acer Care Center* juurde, klõpsake menüüs [Start] (Avakuva) suvandil **[Settings] (Sätted)**, valige **[System] (Süsteem)** ja seejärel klõpsake valikul **[Recovery] (Taaste)**.

Märkus

Üksus Acer Care Center on olenevalt mudelist või operatsioonisüsteemist erinev.

Failiajaloo varukoopia loomine

[Recovery Management] (Taaste haldamine) võimaldab faile varundada kiirelt ja lihtsalt ning neid taastada, kui originaalid lähevad kaduma, saavad kahjustada või kustutatakse.

1. Valige menüüs *[Start] (Avakuva)* kõigi rakenduste loendis **Care Center**, seejärel **[Recovery Management] (Taaste haldamine)**. 2. Valige vahekaart [Backup] (Varukoopia) ja klõpsake [Get started] (Alusta), et [Create backup] (Varukoopiate loomine) avaks akna [Backup] (Varukoopia).

3. Jätkamiseks klõpsake suvandi [OneDrive folder syncing] (OneDrive'i kaustaga sünkroonimine) nuppu [Set up syncing] (Sünkroonimiseks seadistamine).

$\leftarrow$ Settings	- • ×
Acer . AcerPublishing@outlook.com	Accounts > Windows backup
Find a setting ,0	LAPTOP-HJLFLDSS
System	Preferences Backed up
8 Bluetooth & devices	OneDrive folder syncing Set up syncing
 Network & internet 	The folders you select will be projected and available across your devices
/ Personalisation	E Remember my apps Get quick access to your apps on any device On
Apps	
Accounts	Remember my preferences On ✓ They'll be accessible across all your devices On ✓
Time & language	
🐵 Gaming	Re Get help
★ Accessibility	Give feedback
Privacy & security	
Windows Update	

4. Veenduge, et varundatavad kaustad oleksid valitud, ja klõpsake nuppu [Start back up] (Alusta varundamist).

 Microsoft OneDrive 		×
Mar Selected folders will sync in C backed up, and available o	nage folder bac DneDrive. New and existing fi n your other devices even if y	k up iles will be added to OneDrive, you lose this PC. Learn more.
Desktop 0 KB	Documents 2 KB	Pictures 17 MB
Space left in OneDrive after select	ion: 4.7 GB	
		Start back up

5. Võite valida nupu **[View sync progress] (Kuva sünkroonimise edenemine)**, et vaadata failide sünkroonimist kuni lõpuleviimiseni.

۵ د	neDrive is up to	o date
Vou're all All files are	set in sync	
Open folder	Uiew online	ද්ූි} Help & Settings

6. OneDrive'i kausta avamiseks topeltklõpsake ikooni [OneDrive] (OneDrive) olekualas.

Traadita ühenduse ja LAN-draiverite varundamine

Varundage oma traadita ühenduse ja LAN-draiverid. Saate kasutada neid varukoopiaid traadita ühenduse ja LAN-draiverite installimiseks siis, kui installite teise operatsioonisüsteemi.

- 1. Valige menüüs [*Start*] (*Avakuva*) kõigi rakenduste loendis **Care Center**, seejärel [**Recovery Management**] (**Taaste haldamine**).
- 2. Valige vahekaart [Backup] (Varukoopia) ja klõpsake [Get started] (Alusta) [Backup wireless and LAN drivers] (Varunda traadita ühenduse ja LAN-draiverid) juures. Valige kaust, kuhu draiverid salvestatakse, ja valige [OK] (OK).
- 3. Varundamise edenemist saate jälgida ekraanil.

Arvuti taastamine

[Recovery Management] (Taaste haldamine) võimaldab teil kiiresti ja hõlpsasti taastada oma arvuti vaikeseisundisse. Te saate valida, kas soovite failid alles jätta või eemaldada enne Windowsi uuesti installimist.

Lähtesta arvuti ja hoia failid alles

- 1. Valige menüüs *[Start] (Avakuva)* kõigi rakenduste loendis **Care Center**, seejärel **[Recovery Management] (Taaste haldamine)**.
- 2. Valige vahekaart [Restore] (Taasta) ja klõpsake [Get started] (Alusta), et avada aken [Recovery] (Taastamine).

Acer Care	Center
My System	< Backup Restore >
Checkup	Reset this PC
Tuneup	If your PC isn't running well, resetting it might help. This lets you choose to keep your files or remove them, and then reinstalls Windows.
Update	
Support	
Recovery Management	

3. Klõpsake nuppu [Reset PC] (Lähtesta arvuti), et avada [Choose an option] (Valige suvand).

	← Settings
System > Recovery	Acer. AcerPublishing@outlook.com
If you're having problems with your PC or want to reset it, these recovery options might help.	
0 as . Fix problems without resetting year D°	Find a setting O
Resetting can take a while — first, try resolving issues by running a troubleshooter	System
Recovery options	8 Bluetooth & devices
b. Reset this PC	 Network & internet
Choose to keep or remove your personal files, then reinstall Windows	/ Personalisation
Advanced startup Pastart your device to chance starture satisfies inclusion starting from a disc or Restart now	Apps
USB drive	Accounts
Get help	Time & language
Give feedback	Gaming
	Accessibility
	Windows Lindate
Furthermations creating your R. Encoders and the - first, byreadwing issue by norming a treatmentor of the coder of the symmetry issue by norming a treatmentor of the coder of	System Bustoch & devices Network & internet Apps Accounts Time & language Gaming Accounts Procycle & accuty Princy & accuty Windows Update

4. Valige **[Keep my files] (Hoia failid alles)**, et värskendada arvuti ja installida uuesti operatsioonisüsteem ilma teie isiklikke faile eemaldamata.

Removes apps and	settings, but keeps voi	ir nersonal files	
nemoves apps and .	settings, but keeps you	a persona mes.	
Remove everything	J personal files, apps ar	od settings	
Removes an or your	personal mes, apps al	iu settings.	

5. Windowsi taasinstallimiseks valige üks kahest suvandist: [Cloud download] (Pilvest allalaadimine) või [Local reinstall] (Kohalik taasinstall). ([Cloud download] (Pilvest allalaadimise) kasutamisel veenduge, et oleksite ühendatud internetiga.)

Reset this PC	
How would you like to re-install Win	dows?
Cloud download Download and re-install Windows	
Local reinstall Reinstall Windows from this device	
Cloud download can use more than 4 GB of data.	
Help me choose	Back Cancel

6. Klõpsake suvandit [Change settings] (Muuda sätteid), et avada menüü [Choose settings] (Sätete valimine) suvandid.

Reset this PC	
Additional settings	
Current settings:	
Restore apps and settings that came with th	is PC
Download and reinstall Windows	
Change settings	
Cloud download can use more than 4 GB of d	ata.
Learn more	Back Next Cancel

7. Valige sättesuvandid ja järgige ekraanil kuvatavaid juhtnööre. Klõpsake nuppu [Confirm] (Kinnita) ja seejärel jätkamiseks nuppu [Next] (Järgmine).

Reset this PC Choose settings	
Restore preinstalled apps? Restore apps and settings that came with this PC Yes	Download Windows? Download and re-install Windows • Yes
Help me choose	Confirm Cancel

Tähelepanu Kui arvutisse on installitud rakendusi, siis need eemaldatakse. 8. Arvuti lähtestamisel installitakse uuesti Windows, muudetakse seaded tagasi vaikeseadeteks ning eemaldatakse kõik eelnevalt installitud rakendused ja programmid ilma teie isiklikke faile eemaldamata. Jätkamiseks klõpsake [Reset] (Lähtesta). Selleks kulub aega ja teie arvuti taaskäivitub.

Ready to reset this PC	
Resetting will:	
Change settings back to their defaults	
Keep personal files	
Download and reinstall Windows	
Remove all apps and programs that didn't come with this PC	
View apps that will be removed	
Note:	
This will take a while and your PC will restart.	
Cloud download can use more than 3.06 GB of data.	
Learn more	Reset Cancel

- 9. Lähtestamise edenemist saate jälgida ekraanil. Lähtestamistoimingu ajal lülitub ekraan välja.
- 10.Windowsi installimisel lülitub ekraan tagasi sisse. Lähtestamistoimingu ajal taaskäivitub arvuti mitu korda.
- 11. Jälgige toimingut kuni lõpuni.
- 12.Kui arvuti on lähtestamistoimingu lõpetanud, on Windows lähtestatud tagasi tehase vaikeseadetele ilma teie isiklikke faile eemaldamata.

Lähtesta arvuti ja eemalda kogu info

1. Valige menüüs *[Start] (Avakuva)* kõigi rakenduste loendis **Care Center**, seejärel **[Recovery Management] (Taaste haldamine)**. 2. Valige vahekaart [Restore] (Taasta) ja klõpsake [Get started] (Alusta), et avada aken [Recovery] (Taastamine).

3. Klõpsake nuppu [Reset PC] (Lähtesta arvuti), et avada [Choose an option] (Valige suvand).

← Settings	- 🗆 X
Acer . AcerPublishing@outlook.com	System > Recovery
Find a ratting 0	If you're having problems with your PC or want to reset it, these recovery options might help.
System	Fix problems without resetting your PC > Resetting can take a while — first, try resolving issues by running a troubleshooter >
Bluetooth & devices	Recovery options
 Network & internet 	5 Reset this DC
🖌 Personalisation	Choose to keep or remove your personal files, then reinstall Windows Reset PC Reset PC
Apps	Advanced startup
Accounts	USB drive
Time & language	
Garning	Give feedback
X Accessibility	
Privacy & security	
Windows Update	

4. Valige **[Remove everything] (Eemalda kõik)**, et lähtestada arvuti tagasi tehase vaikeseadetele.

Choose an option	
Keep my files Removes apps and settings, but keeps your personal files.	
Remove everything Removes all of your personal files, apps and settings.	
Help me choose	Cancel

5. Windowsi taasinstallimiseks valige üks kahest suvandist: [Cloud download] (Pilvest allalaadimine) või [Local reinstall] (Kohalik taasinstall). ([Cloud download] (Pilvest allalaadimise) kasutamisel veenduge, et oleksite ühendatud internetiga.)

Reset this PC	
How would you like to re-install Window	ıs?
Cloud download Download and re-install Windows	
Local reinstall Reinstall Windows from this device	
Cloud download can use more than 4 GB of data.	
Help me choose	Back Cancel

6. Klõpsake suvandit [Change settings] (Muuda sätteid), et avada menüü [Choose settings] (Sätete valimine) suvandid.

Reset this PC	
Additional settings	
Current settings:	
Remove apps and files. Do not clean the drive	
Reinstall Windows from this device	
Change settings	
Learn more	Back Next Cancel

 Valige sättesuvandid ja järgige ekraanil kuvatavaid juhtnööre. Klõpsake nuppu [Confirm] (Kinnita) ja seejärel jätkamiseks nuppu [Next] (Järgmine).

Reset this PC	
Choose settings	
Clean data? Just remove your files. This is quicker, but less secure No	Download Windows? Reinstall Windows from this device No
Help me choose	Confirm Cancel

8. Jätkamiseks klõpsake [Reset] (Lähtesta).

- 9. Lähtestamise edenemist saate jälgida ekraanil. Lähtestamistoimingu ajal lülitub ekraan välja.
- 10.Windowsi installimisel lülitub ekraan tagasi sisse. Lähtestamistoimingu ajal taaskäivitub arvuti mitu korda.
- 11. Jälgige toimingut kuni lõpuni.
- 12.Kui arvuti on lähtestamistoimingu lõpetanud, kasutab Windows tehase vaikeseadeid.

BLUETOOTH-ÜHENDUSE KASUTAMINE

Bluetooth on tehnoloogia, mis võimaldab teil andmeid lühikese vahemaa tagant paljude eri tüüpi seadmete vahel traadita edastada. Bluetooth-toega seadmete hulka kuuluvad arvutid, mobiiltelefonid, tahvelarvutid, juhtmeta peakomplektid ja klaviatuurid.

Bluetoothi kasutamiseks peate tagama järgmised tingimused:

- 1. Bluetooth on mõlemas seadmes lubatud.
- 2. Teie seadmed on "seotud" (ehk ühendatud).

Bluetoothi lubamine ja keelamine

Bluetoothi adapter peab olema mõlemas seadmes lubatud. Teie arvuti puhul võib selleks olla väline lüliti, tarkvaraseade või eraldi Bluetoothi dongel, mis on ühendatud arvuti USB-porti (kui väline Bluetoothi adapter pole saadaval).

Märkus 🖉

Kontrollige oma seadme kasutusjuhendit, et selgitada välja, kuidas selle Bluetoothi adapterit sisse lülitada.

Bluetoothi lubamine ja seadme lisamine

lga uus seade tuleb esmalt teie arvuti Bluetoothi adapteriga "siduda". See tähendab, et see tuleb kõigepealt turvalisuse eesmärgil autentida. Siduma peate vaid korra. Seejärel ühendab mõlemad seadmed lihtsalt nende Bluetoothi adapterite sisselülitamine.

Bluetooth on teie arvutis vaikimisi keelatud. Arvuti Bluetoothi adapteri aktiveerimiseks toimige järgmiselt.

- Vajutage Windowsi klahvi või valige Windowsi nupp [Start] (Start) > [Settings] (Sätted) > [Bluetooth & devices] (Bluetooth ja seadmed) ja klõpsake suvandi [Bluetooth] (Bluetooth) all olevat lülitit selle lubamiseks/keelamiseks.
- 2. Klõpsake nuppu [Add device] (Lisa seade) ja valige lisatav seade.
- 3. Arvuti hakkab automaatselt seadmeid otsima ja teeb ka end teistele seadmetele nähtavaks.

4. Valige leitud seadmete loendist seade, mille soovite siduda.

Add a device	×
Add a device	
Make sure that your device is turned on and discoverable. connect.	Select a device below to
D TWINK 12 10072	
acer	
	Cancel
	Cancel

5. Pärast sidumist, kui ekraanil kuvatakse kood, sisestage see kood seadmes, et jätkata ühendamist.

Add a device	×
Add a device	
Make sure that your device is turned on and discoverable connect.	. Select a device below to
🕞 TARAN DATA	
Connecting Press Connect if the PIN on acer matches this one.	
Connect	Cancel
ga wee	
	Cancel

Märkus

Mõned seadmed, mis kasutavad Bluetooth-tehnoloogia vanemaid versioone, nõuavad PIN-koodi sisestamist mõlemas seadmes. Kui ühel seadmetest ei ole sisendeid (nagu peakomplektil), on turvakood seadmesse eelkodeeritud (tavaliselt "0000" või "1234"). Lisateavet leiate oma seadme kasutusjuhendist.

Samuti saate Bluetoothi sätted avada, kui valite ekraani alumises paremas nurgas oleva ikooni [Network] (Võrk), [Sound] (Heli) ja [Battery] (Aku), et avada paani [Quick settings] (Kiirsätted). Siin saate lubada või keelata Bluetoothi või paremklõpsata suvandit [Bluetooth] (Bluetooth) > [Go to Settings] (Ava Sätted), et avada Bluetoothi sätted.

INTERNETIÜHENDUSE LOOMINE

Selles peatükis kirjeldatakse üldist teavet ühenduse tüüpide ja internetiühenduse loomise kohta. Üksikasjaliku teabe saamiseks vt Võrguühendused leheküljel 78.

Teie arvuti sisseehitatud võrgufunktsioonid hõlbustavad arvutis internetiühenduse loomist.

Esmalt aga peate kodus internetiühenduse loomiseks registreeruma internetiteenuste pakkuja (ISP, tavaliselt telefoni- või kaabelsideettevõte) juures internetiteenuste kasutamiseks. Teenusepakkuja tuleb seejärel teile koju või kontorisse ja seadistab internetiteenuse. ISP paigaldab väikese karbi, mida kutsutakse ruuteriks või modemiks, mille abil saate internetiühenduse luua.

Juhtmevaba võrguga ühenduse loomine

Traadita kohtvõrguga ühenduse loomine

Traadita kohtvõrk (või WLAN) on selline *kohtvõrk*, mille abil saab kaks või enam arvutit kaablita ühendada. Traadita kohtvõrguga ühenduse loomisel saate internetti kasutada. Samuti saate jagada faile, teisi seadmeid ja isegi oma internetiühendust.

Teie arvuti traadita ühendus on vaikimisi sisselülitatud ning Windows tuvastab seadistamise ajal saadaolevad võrgud ja kuvab nende loendit. Valige võrk ja sisestage vajadusel parool.

Hoiatus

Lendamise ajal võib traadita seadmete kasutamine olla keelatud. Kõik traadita seadmed tuleb enne lennuki pardale minemist ja õhkutõusmise ajaks välja lülitada, kuna seadmed võivad ohustada lennuki tööd, segada andmevahetust või olla isegi ebaseaduslikud. Võite arvuti traadita seadmed sisse lülitada pärast seda, kui teid on teavitatud seadmete sisselülitamise ohutusest.

Aceri arvutitel on kiirklahv *Lennurežiim*, millega saab võrguühenduse sisse või välja lülitada. Saate võrguhalduse valikute abil traadita võrgu sisse/välja lülitada ja kontrollida võrgu kaudu jagatavaid andmeid.

Juhtmevaba võrguga ühenduse loomiseks tehke järgmist.

 Veenduge, et teil oleks juhtmevaba ruuter/pääsupunkt ja toimiv internetiühendus oma valitud ISP kaudu. Märkige üles juhtmevaba võrgu nimi ja parool (kui on vaja). Kui püüate ühendust luua avaliku võrguga (nt internetikohvikus), veenduge, et teaksite juhtmevaba võrgu nime.

Märkus

Internetiühenduse loomise kohta täpsema teabe saamiseks võtke ühendust ISP-ga või lugege ruuteri dokumente.

2. Klõpsake võrguikooni olekualas.

3. Valige [Manage WiFi connections] (WiFi-ühenduste haldus).

Märkus

Kui Wi-Fi on välja lülitatud, klõpsake selle sisselülitamiseks ikooni **[Wi-Fi] (Wi-Fi)**.

4. Teile kuvatakse saadavalolevate juhtmevabade võrkude loend. Valige võrk, mida soovite kasutada.

5. Kui juhtmevaba võrk on valitud, valige käsk [Connect] (Ühenda).

6. Vajaduse korral sisestage võrgu parool.

Kaabliga ühendamine

Sisseehitatud võrgufunktsioon

Kui teie arvutil on võrguport, siis ühendage võrgukaabli üks ots arvuti võrguporti ja teine ots ruuteri porti (Vt pilti allpool.) Seejärel saate luua võrguühenduse.

BLUELIGHT SHIELD

Lubage Bluelight Shield, et vähendada silmade kaitsmiseks sinise valguse kiirgumist ekraanilt.

Bluelight Shieldi konfigureerimiseks otsige menüüst [Start] (Avakuva) fraasi "Quick Access". Siin saate Bluelight Shieldi sisse või välja lülitada ja valida nelja erineva teie vajadustele vastava režiimi seast.

Nr	Üksus	Kirjeldus
1	[Low Reduction] (Madal vähenduse tase)	Vähendab sinise valguse kiirgumist tagantvalgustusega LED-ekraanilt 10–25% põhilise kaitse pakkumiseks.
2	[Medium Reduction] (Keskmine vähenduse tase)	Vähendab sinise valguse kiirgumist tagantvalgustusega LED-ekraanilt 26–45% silmade kaitsmiseks.
3	[High Reduction] (Kõrge vähenduse tase)	Vähendab sinise valguse kiirgumist tagantvalgustusega LED-ekraanilt 46–65% maksimaalse kaitse pakkumiseks.
4	[Long Hour Mode] (Pika kasutusaja režiim)	Häälestatud asjatundlikult silmade koormuse vähendamiseks pikema aja jooksul.

Märkus

Spetsifikatsioonid on olenevalt mudelist või operatsioonisüsteemist erinevad.

VEROSENSE™

VeroSense™ on Aceri sisseehitatud tarkvara, mis aitab ökoloogiliselt mõtlevatel kasutajatel oma eesmärke täita, näiteks säästa energiat ja pikendada aku tööiga.

Avaleht

#	Kirjeldus	#	Kirjeldus
1	Avaleht	4	Aku järelejäänud kasutusaeg
2	Režiimileht	5	Praegune olek
3	Akuleht	6	Režiimivalikud

Režiimileht

Lehel [Mode] (Režiim) on vaikimisi valitud [Custom Mode] (Režiim Kohandatud). VeroSense™ pakub kasutajale valimiseks neli jõudlusrežiimi: [Performance] (Jõudlus), [Balanced] (Tasakaalustatud), [ECO] (ECO) ja [ECO+] (ECO+). Valige oma kasutusviisi jaoks sobivaim energiasäte.

	6	Mode Specific optimization battery n	rodes	–
		Balane Autom	zed Mode atically balance energy-saving and performance	* 8 hours 40 minutes remaining
		ECO N Reduce and ba	fode s system performance to improve power efficiency ttery life	
NS		ECO+ Extrem ☑ Di	Mode battery saving with critical functions disabled iable USB charging	t) Custom Mode
		The mo OS set	vde has been changed to the custom mode when th ings are changing	Please select a specific mode for power saving

Nr	[Performance Mode] (Režiim Jõudlus)
N.	Optimeeritud parimaks üldjõudluseks
$\mathbf{V}$	[Balanced Mode] (Režiim Tasakaalustatud)
	Tasakaalustab automaatselt energiasäästu ja jõudluse
	[ECO Mode] (Režiim ECO)
₽	Vähendab süsteemi jõudlust energiatõhususe ja aku tööea suurendamiseks
_	[ECO+ Mode] (Režiim ECO+)
	Akuenergia ülim säästmine, millega kaasneb oluliste funktsioonide keelamine

Märkus

[ECO+ Mode] (Režiim ECO+) on saadaval vaid aku kasutamisel. Aku edasiseks säästmiseks on vaikimisi valitud funktsioon **[Disable USB charging] (Keela USB-laadimine)**, et kasutaja ei saaks USB kaudu laadida teisi seadmeid, kui seade pole ühendatud vooluvõrku. Vajaduse korral võite teiste seadmete laadimise lubamiseks märkeruudu tühjendada.

Režiimide vahel vahetamine

Eri režiimide vahel vahetamiseks tehke järgmist:

- 1. Valige alumisel parempoolsel paneelil üks režiimidest.
- Süsteem arvutab automaatselt, kui palju aega aku uue energiarežiimiga vastu peab. Võtke arvesse, et see on hinnanguline aeg ja tegelik aeg võib sellest erineda.
- 3. Klõpsake nuppu [Apply] (Rakenda).

Ø

Märkus

Võite klõpsata ikooni [i], et vaadata energiarežiimi üksikasju, nagu [CPU Power] (CPU võimsus), [Screen Brightness] (Ekraani heledus), [USB Charging] (USB-laadimine) ja [Fan Speed] (Ventilaatori kiirus).

Akuleht

Lehel [Battery] (Aku) on kaks akulaadimissuvandit.

- [Optimized Battery Charging] (Aku optimeeritud laadimine) Süsteem laeb aku selle tööea optimeerimiseks kuni 80% tasemeni.
- [Full Battery Charging] (Aku täislaadimine)

Maksimumtasemeni laadimine mobiili pikemaks kasutamiseks.

Arvuti ja andmete turvalisuse säilitamine...

See jaotis hõlmab järgmist:

- · Kuidas arvutit kaitsta
- · Paroolide seadmine
- · Ettevalmistused reisimiseks
- Tõhusaim akukasutus

ARVUTI TURVALISUS

Teie arvuti on väärtuslik investeering, mille eest Te peate hoolt kandma. Õppige, kuidas kaitsta ja kanda hoolt oma arvuti eest.

Turvafunktsioonide hulka kuuluvad riist- ja tarkvaralukud — turvalukupesad ja paroolid.

Arvuti turvaluku kasutamine

Arvutil on olemas arvuti turvapesa turvaluku jaoks.

Vedage arvuti turvaluku kaabel ümber liikumatu objekti, näiteks laua või lukustatud sahtli käepideme. Lükake lukk avasse ning keerake luku sulgemiseks võtit. Saadaval on ka võtmeta mudelid.

Paroolide kasutamine

Paroolid kaitsevad teie arvutit autoriseerimata kasutamise eest. Paroolide seadmine loob mitu erinevat kaitsekihti arvuti ja andmete kaitsmiseks.

- Supervisor Password kaitseb autoriseerimata sisenemise eest BIOS-i utiliiti. Kui see parool on seatud, tuleb ta BIOS-i utiliiti sisenemiseks uuesti sisestada. Vt jaotist Paroolide seadmine leheküljel 57.
- User Password kaitseb arvutit autoriseerimata kasutamise eest. Maksimaalse turvalisuse saavutamiseks kasutage parooli küsimist ka alglaadimisel ning režiimist [Hibernation] (Talveunerežiim) käivitamisel (kui viimane on saadaval).
- Password on Boot kaitseb arvutit autoriseerimata kasutamise eest. Maksimaalse turvalisuse saavutamiseks kasutage parooli küsimist ka alglaadimisel ning režiimist [Hibernation] (Talveunerežiim) käivitamisel (kui viimane on saadaval).

Tähelepanu

Ärge unustage oma Supervisor Passwordi! Kui olete parooli unustanud, võtke ühendust oma edasimüüja või autoriseeritud teeninduskeskusega.

Paroolide sisestamine

Kui parool on seadistatud, ilmub ekraani keskele parooli küsimise aken.

- Kui arvutile on seatud Supervisor Password, ilmub parooliaken ekraanile, kui sisenete BIOS-i utiliiti.
- BIOS-i utiliiti sisenemiseks trükkige sisse Supervisor Password ning vajutage **Enter**. Kui sisestasite vale parooli, ilmub ekraanile hoiatusteade. Proovige uuesti ning vajutage **Enter**.
- Kui arvutile on seatud User Password ning alglaadimisparool on sisse lülitatud, küsitakse parooli alglaadimisel.
- Arvuti kasutamiseks trükkige sisse User Password ning vajutage **Enter**. Kui sisestasite vale parooli, ilmub ekraanile hoiatusteade. Proovige uuesti ning vajutage **Enter**.

Tähelepanu

Parooli võib proovida sisestada kolm korda. Kui kolme korra järel ei ole Te sisestanud õiget parooli, süsteem seiskub. Vajutage toitenuppu ja hoidke seda neli sekundit all, et arvuti välja lülituks. Siis lülitage arvuti uuesti sisse ning proovige uuesti.

Sõrmejäljeluger

Peale konto parooli või PIN-koodiga Windowsi rakendustesse ja teenustesse sisselogimise saate oma sülearvutisse Acer sisse logida ja selle lukust avada ka sõrmejäljelugerit kasutades.

Sõrmejäljelugeja kasutamiseks peate esmalt konfigureerima sõrmejäljelugeja, et see tuvastaks teie sõrmejälje ja kinnitaks teie isiku.

Sõrmejäljelugeja kasutamine

Valige nupp [Start] (Start), seejärel valige suvandid [Settings] (Sätted) > [Accounts] (Kontod) > [Sign-in options] (Sisselogimisvalikud), et seadistada teenus Windows Hello.

1. Sõrmejäljelugeri konfigureerimiseks valige jaotises [Fingerprint recognition (Windows Hello)] (Sõrmejälje tuvastus (Windows Hello)) [Set up] (Häälesta).

← :	Settings			-		×
2	Acer . AcerPublishing@outlook.com	Acc	ounts > Sign-in option	5		
		Ways to	o sign in			
Find	a setting P	÷	Facial recognition (Windows Hello) This option is currently unavailable		~	•
8	System Bluetooth & devices	<i>ش</i>	Fingerprint recognition (Windows Hello) Sign in with your fingerprint scanner (Recommended		^	
•	Network & internet Personalisation		Sign in with Windows, apps, Set and services	up		
	Apps		PIN (Windows Hello) Sign in with a PIN (Recommended)		~	
3	Accounts Time & language	ö	Security key Sign in with a physical security key		~	
-	Gaming					
×	Accessibility	Additio	nal settings			
۲	Privacy & security	For in Wind	mproved security, only allow Iows Hello sign-in for Microsoft	On		
•	Windows Update	acco (Reco	unts on this device ommended)	011		

2. Sõrmejälje konfigureerimise alustamiseks valige [Windows Hello setup] (Windows Hello häälestusaknas) [Get started] (Alusta).

Windows Hello setup		×
Welcome to Windows	Hello	
Your device just got more persor complex passwords and start usi your device, verify your identity a	nal. Say goodbye to entering ng your fingerprint to unlock and buy things in the Store.	
Learn more		
Get started	Cancel	

3. Sisestage oma isiku kinnitamiseks PIN-kood.

4. [Windows Hello setup] (Windows Hello häälestamise) akna avanemisel järgige ekraanil kuvatavaid suuniseid. Hoidke oma sõrme sõrmejäljeanduril ja seejärel tõstke sõrm üles. Korrake seda sammu, kuni sõrmejälje konfigureerimine on lõpule jõudnud.

5. Kui sõrmejälje konfigureerimine on lõpule jõudnud, saate arvutisse sisse logida või selle avada, asetades sõrme sõrmejäljelugejale. Võite valida suvandi [Add another finger] (Lisa veel üks sõrmejälg), et lisada arvuti lukust avamiseks veel üks sõrmejälg.

🥖 M

Märkus

Kui sülearvutis on mitu kontot, saate seadistada neile eraldi juurdepääsu ja kontode vahel automaatselt ümber lülituda.

BIOS-I UTILIIT

BIOS-i utiliit on riistvara konfigureerimisprogramm, mis on arvuti BIOS-i sisse ehitatud.

Arvuti on juba korralikult seadistatud ja optimeeritud, nii et tavaliselt pole teil vaja seda utiliiti käivitada. Kui Te puutute kokku konfiguratsiooniprobleemidega, võib Teil vaja olla seda käivitada.

BIOS-i utiliidi avamiseks vajutage klahvi **F2**, kui ekraanil on kuvatud arvuti logo.

Alglaadimise järjekord

BIOS-i utiliidis alglaadimise järjekorra seadistamiseks avage BIOS-i utiliit, seejärel valige ekraani ülaservas loetletud kategooriate hulgast **Boot**.

Paroolide seadmine

Alglaadimisparooli seadmiseks avage BIOS-i utiliit, seejärel valige ekraani ülaservas loetletud kategooriate hulgast **Security**.

Leidke suvand **Set Supervisor Password** ja sisestage selle funktsiooni lubamiseks parool. Kui olete selle funktsiooni jaoks parooli sisestanud, saate suvandi **Password on Boot** lubada/keelata.

Kui olete muudatuste tegemise lõpetanud, valige kindlasti **F10**, et need salvestada ja BIOS-i utiliidist väljuda.

TOITEHALDUS

Sellel arvutil on sisseehitatud toitehalduse seade, mis jälgib süsteemi aktiivsust. Süsteemi aktiivsus viitab ükskõik millisele aktiivsusele, mis sisaldab ühte või mitut järgmistest seadmetest: klaviatuur, hiir, kõvaketas, arvutiga ühendatud välisseadmed ning videomälu. Kui teatud ajaperioodil ei tuvastata aktiivsust, peatab arvuti mõned või kõik nendest seadmetest, et säästa energiat.

Energia säästmine

Kiirkäivituse inaktiveerimine

Arvuti kasutab kiirkäivitust kiirelt käivitumiseks, kuid seejuures kulub signaalide kontrollimisel ka veidi energiat. Need kontrollimised kulutavad aegamööda arvuti akut.

Kui soovite arvuti energiatarvet ja keskkonnamõju vähendada, lülitage kiirkäivitus välja:

Märkus

Kui kiirkäivitus on välja lülitatud, võtab arvuti režiimi [Sleep] (Unerežiim) käivitamine kauem aega.

Arvuti ei käivitu ka siis, kui saab käsu käivitumiseks võrgu kaudu (Wake on LAN).

- 1. Vajutage *Windowsi klahvi* või valige *Windowsi nupp* [*Start*] (*Start*) ja otsige fraasi [Choose a power plan] (Energiarežiimi valimine).
- 2. Valige [Choose what the power buttons do] (Valige, mida toitenupud teevad).

3. Valige suvand [Change settings that are currently unavailable] (Muuda sätteid, mis ei ole hetkel kättesaadavad).

👂 System Settir	ngs						-	>
$\leftrightarrow \rightarrow $	$\uparrow$		~ (	3 Search	Control Panel			م
	Defin	1e power buttons and turn o	n password p	rotection				
	Choose this pa	e the power settings that you want fo age apply to all of your power plans.	r your computer.	The changes t	hat you make to th	e settings on		
	🐤 Ch	ange settings that are currently unava	nilable					
	Power	and sleep buttons and lid settings -						
			🧻 On	battery	🛷 Plugg	ged in		
	C	When I press the power button:	Sleep	~	Sleep	~		
	C	When I press the sleep button:	Sleep	~	Sleep	~		
	5	When I close the lid:	Sleep	~	Sleep	~		
	Shut-d	Jown settings						
		Turn on fast start-up (recommende Fhis helps start your PC faster after sh	d) ut-down. Restart	isn't affected.	Learn More			
		šleep Show in Power menu.						
		Hibernate Show in Power menu.						
					Save changes	Cancel		

4. Kerige allapoole ja inaktiveerige suvand [Turn on fast start-up] (Lülita kiirkäivitus sisse).

Turn on fast start-up (recommended)	
This helps start your PC faster after shut-down. Restart isn	't affected. Learn More
Sleep	
Show in Power menu.	
Hibernate	
Show in Power menu.	
🗹 Lock	
Show in account picture menu.	

5. Valige [Save changes] (Salvesta muudatused).

Ακυ

Arvuti kasutab sisseehitatud liitiumakut, mis võimaldab laadimiste vahel pikalt töötada.

Aku näitajad

Akut laetakse iga kord, kui ühendate oma arvuti vahelduvvooluadapteriga. Arvuti toetab töö ajal laadimist, mis võimaldab teil akut laadida arvutit samal ajal edasi kasutades. Väljalülitatud arvutiga laadimisel on aga laadimisaeg märgatavalt lühem.

Akut läheb väga tarvis reisides või elektrikatkestuse ajal.

Aku laadimine

Ühendage vahelduvvooluadapter arvutiga ning seejärel vooluvõrku.

Märkus

Soovitame aku enne magamaminekut ära laadida. Kui laete akut öösel enne reisi, saate uut päeva alustada täielikult laetud akuga.

Uue aku sissetöötamine

Enne aku esmakordset kasutamist tuleks läbi teha ettevalmistusprotsess.

1. Ühendage vooluadapter ning laadige aku täis.

- 2. Lülitage arvuti sisse ja lõpetage operatsioonisüsteemi seadistamine.
- 3. Ühendage vahelduvvooluadapter lahti.
- 4. Kasutage arvutit akutoitel.
- 5. Tühjendage aku täielikult, kuni ilmub aku tühjenemise hoiatus.

6. Ühendage vahelduvvooluadapter uuesti ja laadige aku täiesti täis.

Korrake neid samme, kuni akut on kolm korda täielikult laetud ning tühjendatud.

Järgige seda sissetöötamisprotsessi kõigi uute akude puhul või juhul, kui akut ei ole kaua aega kasutatud.

🕚 Hoiatus

Ärge laske akul kokku puutuda temperatuuridega alla 0°C (32°F) ega üle 45°C (113°F). Äärmuslikud temperatuurid võivad akule halvasti mõjuda.

Aku suunistekohane kasutamine tagab aku maksimaalse võimaliku laetuse. Kui te seda protseduuri ei järgi, ei ole teil võimalik akut maksimaalselt laadida; see lühendab ka aku tegelikku tööiga.

Sellele lisaks mõjuvad aku kasulikule tööeale halvasti ka järgmised kasutusharjumused.

- Arvuti kasutamine pideval vahelduvvoolul.
- Aku ülalkirjeldatud viisil täielikult tühjendamata ja laadimata jätmine.
- Tihe kasutus; mida rohkem akut kasutate, seda kiiremini jõuab selle eluiga lõpule. Sisseehitatud aku eluiga on pikem kui 1000 laadimis-/ tühjenemistsüklit.

Aku tööea optimeerimine

Aku tööea optimeerimine võimaldab Teil aku tööd maksimaalselt ära kasutada, pikendades laadimistsüklit ja parandades laadimise efektiivsust. Soovitame järgida allpool toodud soovitusi.

- Kasutage võimaluse korral vahelduvvoolu, säilitades akut mobiilseks kasutamiseks.
- Eemaldage lisaseadmed, mida te hetkel ei kasuta (nt USB-ketas), sest need võivad voolutarbimist jätkata.
- Hoidke arvutit jahedas ja kuivas kohas. Soovitatav temperatuur on 10°C (50°F) kuni 30°C (86°F). Kõrgemal temperatuuril tühjeneb aku iseenesest kiiremini.
- Liigne laadimine lühendab aku tööiga.
- · Kandke hoolt oma vooluadapteri ning aku eest.

Aku taseme kontrollimine

Voolumõõtja näitab aku hetkeseisu. Aku hetkeseisu nägemiseks liigutage hiirekursor tegumiribal olevale aku/vooluikoonile.

Aku tühjenemise hoiatus

Akutoidet kasutades hoidke voolumõõtjal silm peal.

Tähelepanu

Kui saate hoiatuse aku tühjenemise kohta, ühendage võimalikult kiiresti arvutiga vooluadapter. Kui akul lastakse täielikult tühjeneda ja arvuti lülitub välja, võivad andmed kaotsi minna.

Kui ilmub aku tühjenemise hoiatus, sõltub soovitatav käitumisviis olukorrast:

Olukord	Soovitatav käitumisviis
Olemas on vooluadapter ja seinakontakt.	 Ühendage vahelduvvooluadapter arvutiga ning arvuti pistik seinakontakti. Salvestage kõik vajalikud failid. Jätkake tööd. Kui soovite akut kiiresti laadida, lülitage arvuti välja.
Vooluadapterit või seinakontakti ei ole.	 Salvestage kõik vajalikud failid. Sulgege kõik rakendusprogrammid. Lülitage arvuti välja.

ARVUTIGA REISIMINE

Sellest peatükist leiate näpunäiteid ja soovitusi, mida arvutiga ringi liikudes või reisides arvesse võtta.

Töölauast lahti ühendamine

Arvuti välistest lisaseadmetest lahtiühendamiseks järgige alljärgnevaid juhtnööre:

- 1. Salvestage kõik avatud failid.
- 2. Eemaldage plaadid optilisest seadmest.
- 3. Lülitage arvuti välja või režiimi [Sleep] (Unerežiim) või [Hibernate] (Talveunerežiim).
- 4. Sulgege ekraani kaas.
- 5. Tõmmake välja vooluadapteri juhe.
- 6. Ühendage lahti klaviatuur, osutusseade, printer, väline monitor ja kõik muud välisseadmed.
- 7. Avage Kensington / Noble-lukk, kui seda arvuti turvamiseks kasutate.

Ø

Tehnilised andmed on olenevalt mudelist erinevad.

Ringiliikumine

Märkus

Kui liigute ainult lühikest maad, näiteks oma kontorist koosolekuruumi.

Enne arvuti liigutamist sulgege ja lukustage ekraaniga kaas, et aktiveerida režiim [Sleep] (Unerežiim). Võite nüüd arvuti hoone piires ohutult endaga kaasa võtta.

Kui liigute kaugemale, võite arvuti välja lülitada.

Märkus

Kui arvuti on olnud mõnda aega režiimis [Sleep] (Unerežiim), võib see siseneda režiimi [Hibernation] (Talveunerežiim) või [Deep Sleep] (Sügava une režiim).

Mida kaasa võtta

Kui läbite lühikesi vahemaid, pole teil ilmselt tarvis endaga kaasa võtta midagi peale arvuti. Kui aku pole täielikult laetud, võite kaasa võtta vahelduvvooluadapteri, et arvuti vooluvõrku ühendada. Kui te ei leia elektripistikupesa, seadke arvuti aku tühjenemise vähendamiseks režiimi [Sleep] (Unerežiim). Vajutage kiirklahvi [Sleep] (Unerežiim) või sulgege ekraaniga kaas alati, kui te arvuti aktiivselt ei kasuta.

Kui läbite pikemaid vahemaid, näiteks reisides kohalikult või rahvusvaheliselt, pakkige arvuti pärast selle väljalülitamist ja väliste seadmete lahutamist kaitsvasse kotti, mis ei lase sellel kohalt libiseda ning pehmendab kukkumise korral lööki.

Pordid ja pesad...

See jaotis hõlmab järgmist:

• Teave arvuti portide ja pesade kohta

UNIVERSAL SERIAL BUS (USB)

USB-port on kiire port, mis võimaldab teil ühendada USBvälisseadmeid, nt hiir, väline klaviatuur, lisamälu (välised kõvakettad) või muu ühilduv seade.

Märkus

Aceri arvutitel on praegu saadaval kaks USB-standardit: USB 2.0 (High-speed USB) ja USB 3.2 Gen 1/Gen 2 (SuperSpeed USB). Aceri arvutite USB 2.0 portidel on must keel, USB 3.2 Gen 1/Gen 2 portidel aga sinine. Parima jõudluse tagamiseks tuleks USB 3.2 Gen 1/Gen 2 seadmed ühendada alati USB 3.2 Gen 1/Gen 2 portidesse. Vaadake oma seadme dokumentatsioonist, millist standardit see toetab.

USB-pordi kaudu saab laadida ka seadmeid, nt tahvelarvutid, nutitelefonid vms. Mõni USB 3.2 Gen 1/Gen 2 port toetab seadmete laadimist ka siis, kui arvuti on [Hibernate] (Talveunerežiimi) või välja lülitatud. Lisaks saate kasutada USB-jaoturit mitme seadme ühendamiseks ühte USB-porti.

Tähelepanu

USB-mäluseadme eemaldamiseks peaksite paremklõpsama Windowsi tegumiribal USB-ikoonil ja valima käsu "[Eject] (Väljuta) <seade>", et käskida operatsioonisüsteemil seadme kasutamine lõpetada, enne kui selle eemaldate. Kui te seda ei tee, võite andmed kaotada või välisseadet kahjustada.

C-TÜÜPI USB-PORT

C-tüüpi USB-port on pesa, mis võimaldab ühendada hõlpsalt C-tüüpi USB-välisseadmeid, nagu lisamälu (nt väline kõvaketas) või muud ühilduvad seadmed.

C-tüüpi port on ümberpööratav – liitmiku võib sisestada mõlemat pidi.

Märkus

Aceri arvutites toetavad C-tüüpi USB-pordid kuni USB 3.2 (SuperSpeed USB, 5 Gbit/s).

Teisi C-tüüpi USB-pesaga USB-seadmeid toetatakse, kuid edastuskiirused võivad olla väiksemad ja teatud funktsioonid inaktiveeritud (nt Thunderbolti videotugi).

1

Tähelepanu

USB-mäluseadme eemaldamiseks peaksite paremklõpsama Windowsi tegumiribal USB-ikoonil ja valima käsu "[Eject] (Väljuta) <seade>", et käskida operatsioonisüsteemil seadme kasutamine lõpetada, enne kui selle eemaldate. Kui te seda ei tee, võite andmed kaotada või välisseadet kahjustada.

VIDEO- JA HELIPESAD

Saate videopordi kaudu ühendada arvutiga välise monitori. Saadaoleva pordi tüüp sõltub arvuti konfiguratsioonist.

Monitori ühendamine

- 1. Kontrollige, et arvuti on välja lülitatud ja et kuvari toitelüliti on välja lülitatud.
- 2. Ühendage videokaabel arvuti kuvaripordiga.
- 3. Ühendage kuvari toitekaabel ja sisestage see korralikult maandatud seinakontakti.
- 4. Järgige kuvari kasutusjuhendis olevaid seadistusjuhiseid.
- 5. Lülitage kuvari ja seejärel arvuti toide sisse.
- Õige eraldusvõime ja värskendussagedus peaksid olema automaatselt tuvastatavad. Vajaduse korral muutke arvuti kasutatavaid kuvaseadeid.

Märkus

Kuva juhtelementidele juurdepääsuks paremklõpsake töölaual suvalises kohas ja valige **[Display settings] (Kuvasätted)**.

Kõrvaklapid ja mikrofon

Üks või mitu 3,5 mm pesa teie arvutil võimaldab ühendada heliseadmeid.

Kasutage kõrvaklapiporti stereokõrvaklappide või toitega kõlarite ühendamiseks. Heliseadme ühendamine kõrvaklapiporti keelab sisseehitatud kõlarid.

Kasutage mikrofoniporti välise mikrofoni ühendamiseks. Mikrofoni ühendamine keelab sisseehitatud mikrofoni.

Märkus

Mõnel arvutil on üks nn kombopesa, mis võimaldab kasutada üheviigulisi peakomplekte koos sisseehitatud mikrofoniga. Enamasti kasutatakse selliseid peakomplekte nutitelefonidega.

HDMI

Kõrglahutusega multimeedialiides (HDMI) on kõrge kvaliteediga täisdigitaalne audio-/videoliides. HDMI võimaldab ühendada iga ühilduva digitaalse heli-/videoallika (nt arvuti, teleriboksi, DVDmängija ja heli-/videovastuvõtja) mis tahes ühilduva digitaalse heli- ja/ või videomonitoriga (nt digitaaltelevisiooniga (DTV)) vaid ühe kaabli abil.

Tänu vaid ühele kaablile püsib kõik kena ja korras, tagades samal ajal hõlpsa ühenduse ning parima heli- ja videokvaliteedi.

Kas teil on küsimusi?

See jaotis hõlmab järgmist:

- Korduma kippuvad küsimused
- Tõrkeotsinguteave
- · Kuidas kaitsta end võrgus
- · Kuidas leida Aceri teeninduskeskuse kontaktandmeid

KORDUMA KIPPUVAD KÜSIMUSED

Järgneb nimekiri võimalikest situatsioonidest, mis võivad arvuti kasutamisel ette tulla. Kõigile neist on toodud lihtsad lahendused.

Ma vajutasin voolunupule, kuid arvuti ei käivitu ega soorita alglaadimist.

Kontrollige, kas arvuti saab toidet (kui arvutil on vooluindikaator, siis see on välja lülitatud); kui toidet ei saa, kontrollige järgmist.

- Kui kasutate akut, võib see olla tühi ega saa arvutile energiat anda. Ühendage vooluadapter aku laadimiseks arvutiga. Teil võib olla vaja enne arvuti uuesti sisselülitamist mõni minut oodata.
- Vaadake, kas vooluadapter on arvuti ja seinakontaktiga korralikult ühendatud.

Kui arvuti saab toidet, kontrollige järgmist:

• Kas arvutiga on ühendatud USB-salvestusseade (USB-mäluseade, CD-seade või nutitelefon)? Eemaldage see ja vajutage süsteemi taaskäivitamiseks klahvikombinatsiooni **Ctrl** + **Alt** + **Del**.

Ekraanil pole midagi näha.

Arvuti energiahaldussüsteem lülitab ekraani automaatselt välja, et säästa energiat. Vajutage ekraani sisselülitamiseks suvalisele klahvile.

Kui klahvivajutus ei lülita ekraani sisse, võib selle põhjuseks olla kolm asja:

- Heledus võib olla liiga madal. Kasutage heleduse taseme kohandamiseks kiirklahvi *Heleduse suurendamine*.
- Kuvaseade võib olla seatud välisele monitorile. Vajutage kuva vahetamise kiirklahvi, et lülitada kuva uuesti arvutile.
- Arvuti võib olla režiimis [Sleep] (Unerežiim) või [Hibernate] (Talveunerežiim) (kui on olemas toite-LED, siis see vilgub). Töö jätkamiseks vajutage korraks voolunupule.

Arvutist ei kosta heli.

Kontrollige järgmisi asju.

- Heli võib olla vaigistatud. Vaadake tegumiribal helitugevuse (kõlari) ikooni. Kui see on läbi kriipsutatud, klõpsake ikoonil ja lohistage liugur paremale, et tõsta helitugevust.
- Helitugevus võib olla liiga madal. Kontrollige helitugevust tegumiribal olevalt helitugevuse (kõlari) ikoonilt. Helitugevuse reguleerimiseks võite kasutada ka helitugevuse juhtimise kiirklahve.
- Kui arvuti kõrvaklapipesaga on ühendatud kõrvaklapid, kuularid või välised kõlarid, lülituvad sisseehitatud kõlarid automaatselt välja.

Klaviatuur ei reageeri vajutustele.

Proovige arvuti USB-porti ühendada väline klaviatuur. Kui see töötab, võtke ühendust oma edasimüüja või autoriseeritud teeninduskeskusega, kuna sisemine klaviatuurikaabel võib olla lahti.

Printer ei tööta.

- Kontrollige, kas printer on ühendatud vooluvõrku ning on sisse lülitatud.
- Veenduge, et printeri kaabel on kindlalt USB-porti ja vastavasse printeri porti ühendatud.

Soovin taastada arvuti algsätted.

Märkus 🖉

Kui teie süsteemi versioon on mitmekeelne, on süsteemi esmakordsel käivitamisel valitud operatsioonisüsteem ja keel hilisemal taastamisel ainsad võimalikud valikud.

Taasteprotsess aitab Teil taastada C: algse tarkvaraga, mis oli installitud, kui oma arvuti ostsite.

💁 Hoiatus

Teie C-ketas ketas formaaditakse üle ning kõik andmed kustutatakse. Enne selle funktsiooni kasutamist on oluline teha varukoopiad kõigist andmefailidest.

Enne taasteoperatsiooni sooritamist kontrollige BIOS-i seadeid.

1. Kui menüüs **Main** on **D2D Recovery**, siis veenduge, et selle olekuks oleks **Enabled**.
2. Väljuge BIOS-i utiliidist ning salvestage muudatused. Süsteem teeb seejärel taaskäivituse.

Märkus

BIOS-i utiliidile juurdepääsemiseks vajutage klahvi **F2**, kui näete alglaadimise ajal Aceri logo.

Lisateavet vt jaotist Arvuti taastamine leheküljel 29.

Hooldustaotlus

Rahvusvaheline Reisigarantii (ITW)

Teie arvutit kaitseb Rahvusvaheline Reisigarantii (ITW), mis tagab Teile reisides turvalisuse ja rahu. Arvutiga on kaasas ITW-pass, kus on kirjas kõik, mida on vaja ITW programmi kohta teada. Bukletis on nimekiri olemasolevatest autoriseeritud teeninduskeskustest. Lugege pass põhjalikult läbi.

Hoidke ITW-passi alati käepärast, eriti kui olete reisil, et saada meie teeninduskeskustest toetust. Lisage ITW-passile ka ostutõend.

Kui riigis, kus te asute, ei ole Aceri poolt autoriseeritud ITW teeninduskohta, võite siiski saada ühendust meie kontoritega üle kogu maailma. Külastage veebisaiti **www.acer.com**.

Enne helistamist

Kui helistate Aceri online-teenindusse, hoidke käepärast järgmine informatsioon ning olge palun helistamise ajal oma arvuti juures. Teie abiga saame me vähendada kõnele kuluvat aega ning lahendada Teie probleeme efektiivsemalt. Kui Teie arvuti väljastab veateateid või piiksub, pange need ekraanile ilmudes kirja (piiksumise puhul nende arv ja järjekord).

Teilt nõutakse järgmise teabe esitamist: Nimi: Aadress:

Telefoninumber: Masina ja mudeli tüüp: Seerianumber: Ostukuupäev:

Probleemide lahendamine

Selles peatükis räägitakse, kuidas lahendada süsteemis sagedamini esinevaid probleeme. Probleemi tekkides lugege seda enne, kui helistate tehnikule. Lahendused tõsisematele probleemidele nõuavad arvuti lahtivõtmist. Ärge proovige arvutit ise lahti võtta, vaid võtke ühendust edasimüüja või autoriseeritud teeninduskeskusega.

Näpunäiteid probleemide lahendamiseks

Arvuti kasutab kõrgtehnoloogilist lahendust, mis näitab ekraanil veateateid, mis aitavad teil lahendada probleeme.

Kui süsteem väljastab veateate või esineb mõni vea sümptom, vaadake palun alapeatükki "Veateated". Kui probleem ei lahene, võtke ühendust oma edasimüüjaga.

Veateated

Kui saate veateate, märkige teade üles ning võtke tarvitusele parandusmeetmed. Alljärgnevas tabelis on tähestiku järjekorras kirjas veateated koos soovitusliku tegutsemisviisiga.

Veateated	Parandusmeetmed
CMOS battery bad	Võtke ühendust oma edasimüüja või autoriseeritud teeninduskeskusega.
CMOS checksum error	Võtke ühendust oma edasimüüja või autoriseeritud teeninduskeskusega.
Disk boot failure	Sisestage süsteemiketas (alglaaditav), seejärel vajutage arvuti taaskäivitamiseks Enter .
Equipment configuration error	Vajutage BIOS-i utiliiti sisenemiseks (POST-i ajal) F2 , seejärel vajutage BIOS-i utiliidis Exit , et arvuti taaskäivitada.
Hard disk 0 error	Võtke ühendust oma edasimüüja või autoriseeritud teeninduskeskusega.
Hard disk 0 extended type error	Võtke ühendust oma edasimüüja või autoriseeritud teeninduskeskusega.
I/O parity error	Võtke ühendust oma edasimüüja või autoriseeritud teeninduskeskusega.

Veateated	Parandusmeetmed
Keyboard error or no keyboard connected	Võtke ühendust oma edasimüüja või autoriseeritud teeninduskeskusega.
Keyboard interface error	Võtke ühendust oma edasimüüja või autoriseeritud teeninduskeskusega.
Memory size mismatch	Vajutage BIOS-i utiliiti sisenemiseks (POST-i ajal) F2 , seejärel vajutage BIOS-i utiliidis Exit , et arvuti taaskäivitada.

Kui paranduslike meetmete rakendamise järel on Teil ikka probleeme, võtke palun abi saamiseks ühendust oma edasimüüja või autoriseeritud teeninduskeskusega.

INTERNET JA VÕRGUTURVE

Esimesed sammud võrgus

Arvuti kaitsmine

Arvuti kaitsmine interneti kaudu levivate viiruste ja rünnakute eest on väga tähtis (vt jaotist Internetiühenduse turvalisuse tarkvara leheküljel 80). Arvuti esmakordsel käivitamisel pakutakse kõikehõlmavat internetiturbe programmi. Peaksite aktiveerima selle kaitse võimalikult kiiresti, kindlasti enne internetiga ühenduse loomist.

Valige internetiteenuse pakkuja

Interneti kasutamine on saanud igapäevase arvutikasutuse loomulikuks osaks. Vaid mõne lihtsa sammuga saate luua ühenduse tohutu teadmiste ja suhtlusvahendite koguga. Selleks peaksite kõigepealt valima *internetiteenuse pakkuja* (ISP), kes pakub ühendust teie arvuti ja interneti vahel. Uurige oma piirkonnas saadaolevaid ISP-sid, vesteldes ka sõprade

ja perekonnaga nende kogemustest ning lugedes arvustusi ja klientide hinnanguid. Valitud ISP pakub suuniseid internetiga ühendamise kohta (teil võib olla vaja lisatarkvara või spetsiaalset telefoniliiniga ühendatavat "boksi").

Ühenduse tüübid

Olenevalt arvuti mudelist, asukohast ja sidevajadustest on teil internetiga ühenduse loomiseks mitu viisi.

Sissehelistamine

Mõnedel arvutitel on telefoni sissehelistamise ("modemi") konnektor. See võimaldab luua internetiga ühenduse telefoniliini kasutades. Sissehelistamisühendust kasutades ei saa te ühel telefoniliinil samaaegselt modemit ja telefoni kasutada. Seda tüüpi ühendus on soovitatav ainult siis, kui kasutate internetti vähe, kuna ühenduse kiirus on aeglane ja ühendusaja eest küsitakse tavaliselt tunnitasu.

DSL (nt ADSL)

DSL (Digital Subscriber Line) on "alati sisselülitatud" ühendus, mis töötab telefoniliini kaudu. DSL ja telefon ei kasuta samu sagedusi, nii saate kasutada telefoni samal ajal, kui olete ühendatud internetiga (selleks on igal telefonipesal vaja häirete vältimiseks "mikrofiltrit"). DSL-i kasutamiseks peate asuma DSL-iga varustatud telefoniteenuse lähedal (maapiirkondades pole teenust mõnikord saadaval). Ühenduse kiirused olenevad asukohast, aga DSL pakub tavaliselt väga kiiret ja usaldusväärset internetiühendust. Kuna tegemist on püsiühendusega, nõutakse selle eest tavaliselt fikseeritud kuutasu.

Ø

Märkus

DSL-ühenduse jaoks on vaja sobivat modemit. Modemit pakub tavaliselt ISP registreerumisel. Paljud neist modemitest sisaldavad ruuterit, mis pakub ligipääsu võrgule ja Wi-Fi-le.

<u>Kaabel</u>

Kaabelühendus pakub kiiret interneti püsiühendusteenust kaabeltelevisiooniliini kaudu. Teenus on tavaliselt saadaval suurtes linnades. Saate internetiühendusega samal ajal telefoni kasutada ja kaabeltelevisiooni vaadata.

Mobiilside

Mobiilsideühendus võimaldab kasutada kodust eemal olles internetiga ühenduse loomiseks mobiilsidevõrke (nagu mobiiltelefonide kasutatavad võrgud). SIM-kaardi pesa võib olla arvutisse sisseehitatud või nõuda välisseadet, nt USB-modemit või ka sobivalt varustatud mobiiltelefoni.

Ø

Märkus

Kui arvutil on SIM-kaardi pesa, vajate ühilduvat SIM-kaarti ja lepingut mobiilsideteenuse pakkujaga.

Enne mobiilside funktsioonide kasutamist küsige teenusepakkujalt, kas sellega kaasneb lisatasusid, nt rändlustasud.

Võrguühendused

LAN (kohtvõrk) on arvutite rühm (nt büroohoones või kodus), mis jagab ühist sideliini ja ühiseid ressursse. Võrgu seadistamisel saate jagada faile, välisseadmeid (nt printerit) ja internetiühendust. Saate kohtvõrgu seadistada juhtmega tehnoloogiaid (nt Ethernet) või juhtmevabasid tehnoloogiaid (nt Wi-Fi või Bluetooth) kasutades.

Juhtmevabad võrgud

Juhtmevaba LAN või WLAN on juhtmevaba kohtvõrk, mis võib ilma juhtmeteta ühendada kaks või enam arvutit. Juhtmevaba võrgu seadistamine on lihtne ning see võimaldab teil jagada faile, välisseadmeid ja internetiühendust.

Mis on juhtmevaba võrgu eelised?

Liikuvus

Juhtmevaba LAN-i süsteemid võimaldavad teil ja teistel teie koduvõrgu kasutajatel jagada juurdepääsu failidele ning võrku ühendatud seadmetele, näiteks printerile või skannerile.

Lisaks saate jagada internetiühendust teiste kodus olevate arvutitega.

Paigaldamise kiirus ja lihtsus

Juhtmevaba LAN-süsteemi paigaldamine on kiire ja lihtne ning see välistab vajaduse tõmmata kaableid läbi seinte ja lagede.

Juhtmevaba LAN-i komponendid

Kodus juhtmevaba võrgu seadistamiseks on teil vaja järgmisi esemeid.

Pääsupunkt (ruuter)

Pääsupunktid (ruuterid) on kahesuunalised saatja-vastuvõtjad, mis edastavad andmeid ümbritsevasse keskkonda. Pääsupunktid toimivad vahendajatena fiksvõrgu ja juhtmevaba võrgu vahel. Enamikul ruuteritel on sisseehitatud DSL-modem, mis võimaldab teile juurdepääsu kiirele DSL internetiühendusele. Teie valitud ISP (internetiteenuse pakkuja) varustab teid tavaliselt modemi/ruuteriga, kui tellite neilt teenuse. Täpsemad seadistusjuhised leiate oma pääsupunktiga/ruuteriga kaasasolevatest dokumentidest.

Võrgukaabel (RJ45)

Võrgukaablit (nimetatakse ka RJ45 kaabliks) kasutatakse host-arvuti ühendamiseks pääsupunktiga (vaadake allolevat joonist); seda tüüpi kaablit võib kasutada ka välisseadmete ühendamiseks pääsupunktiga.

Juhtmevaba adapter

Enamikul arvutitel on juhtmeta moodul ja nupp "Wi-Fi", mis lülitab võrguühenduse sisse või välja. Võite võrguhalduse valikute abil traadita võrgu sisse/välja lülitada ja kontrollida võrgu kaudu jagatavaid andmeid.

Hoiatus

Lendamise ajal võib traadita seadmete kasutamine olla keelatud. Lülitage kõik seadmed enne lennuki pardale minemist välja; seadmed võivad ohustada lennuki tööd, häirida sidet ning isegi olla ebaseaduslikud. Pärast lendutõusu küsige meeskonnalt, kas võite Wi-Fi sisse lülitada.

Surfake võrgus!

surfamiseks programmi, Internetis vajate mida internetibrauseriks. *Microsoft* nimetatakse Edge] (Microsoft pakub lihtsat turvalist Edae) ia veebisirvimiskogemust. Kui paigaldatud on juurdepääs internetile ja olete loonud ühenduse, klõpsake [Start] (Avakuva) menüüs Microsoft Edge'i paanil või tegumiribal asuval ikoonil ning viige oma internetikogemus uuele tasemele!

Ettevõtte Acer veebisait

Miks mitte külastada alustuseks meie veebisaiti – www.acer.com.

Acer on pühendunud teile pideva isikliku toe pakkumisele ettevõttelt. Just oma vajadustele sobiva abi saamiseks vaadake jaotist [Support] (Tugi).

www.acer.com on uks võrgutegevuste ja -teenuste maailma: külastage meid regulaarselt, et leida uut teavet ja allalaaditavat materjali!

Internetiühenduse turvalisuse tarkvara

Et hoida teid küberkurjategijate eest, teeb Acer koostööd Nortoniga pakkumaks turvalisust kõigi teie seadmete jaoks.

Valige Aceri arvutid, mis sisaldavad Norton Security kaitset

Norton Security on Aceri arvutitele eelinstallitud ning kaitseb teie isikuja finantsandmeid viiruste, nuhkvara, pahavara ja muude võrguohtude eest. Lugege lähemalt selle kohta, kuidas võrgus turvaliselt toimida ja kuidas ka pärast tutvumistellimuse lõppu kaitstuna püsida.

Märkus

Spetsifikatsioonid on olenevalt mudelist või operatsioonisüsteemist erinevad.

Küberkurjategijate eest hoidumine

Hoiduge häkkerite ja küberkurjategijate eest, õppides tundma taktikat, mida nad teie privaatsetele andmetele juurdepääsuks kasutavad.

Veenduge, et teie tarkvara oleks ajakohane

Küberkurjategijad loodavad suuresti tarkvara või platvormi haavatavustele, sest see on kõige lihtsam viis pahavara märkamatult seadmesse viia. mõnikord väikese kasutaiapoolse kasutaia kaasaaitamisega. Kohe kui tarkvaratootja teatab uuendusest, on häkkerid valmis pahavaraga, mis kasutab ära tarkvaras olevad turvaaugud, mida oleks uuenduse installimisega paigata saanud.

Kuidas hoida turvalisust: Tehke kõik tarkvarauuendused kohe siis, kui need saadavale tulevad.

Olge valvel võlts- või andmepüügikirjade suhtes

Pange tähele e-kirju, mis näivad olevat sõbralt või äripartnerilt, aga tunduvad imelikud. Võib-olla on neis nimi väikese algustähega kirjutatud või sisaldavad need kirjavigu. Sellised e-kirjad võivad olla saadetud küberkurjategijate poolt, kes püüavad panna teid saatma neile oma krediitkaardinumbrit ja isikukoodi või logima võltspangalehele, mis on teie veebipangaga sarnane, aga pole õige.

Kuidas hoida turvalisust: Kuidas hoida turvalisust Kasutage tugevat rämpspostifiltrit. Kui mõni e-kiri tundub imelik, ärge klõpsake sellel ja kustutage see kohe. Selle asemel avage brauser käsitsi, trükkige sellesse oma panga veebiaadress ja logige ise sisse.

Ärge laske end teie numbril helistamisest eksitada

Tehnilise toe pettus on selline liik võrgupettusi, mille puhul teile helistatakse väidetavalt mõne usaldusväärse ettevõtte, näiteks Nortoni või Microsofti, tehnilise toe nimel ja öeldakse, et teil on viirus. Selliste pettuste põhieesmärk on ohvrilt raha välja pressimine. Küberkurjategijad võivad ka installida pahavara, nt klahvilogimise tarkvara või tagauksetroojalase, et teie isikuandmetele juurde pääseda.

Kuidas hoida turvalisust: Ärge langege telefonikõnede lõksu, mis ütlevad teile, et teie tarkvara või arvuti ei tööta. Ärge öelge kunagi telefonis oma isikuandmeid, nt isikukoodi või krediitkaardinumbrit kellelegi, keda te ei tunne.

Ohud, mida küberkurjategijad tavaliselt kasutavad

Nüüd te teate mõningaid tavalisi viise, kuidas küberkurjategijad püüavad teie seadmesse pääseda või teid oma isikuandmeid neile andma mõjutada. Allpool on toodud mõned pahavaraliigid, mida nad võivad juurutada, kui on teie seadmesse pääsenud, ja selgitatud, mida peaksite tegema, kui teie seade on nakatatud.

Väljapressimistarkvara

See on pahavara, mis krüpteerib teie arvutis ja sellega ühendatud seadmetes olevad isiklikud andmefailid. Krüpteerimine konverdib failid teise vormingusse, mida saab ainult vastava dekrüpteerimisvõtmega lahti kodeerida. Kui väljapressimistarkvara end installib, kuvab see hoiatusteate, et arvuti on nüüd lukustatud. Kasutajalt küsitakse trahvina teatud summa raha ja antakse aeg, mille jooksul see tuleb ära maksta. Isegi kui te selle ära maksate, ei pruugi kurjategija faile ikkagi lahti krüpteerida!

Mida teha, kui teie seade on nakatatud: Vältige nakatumist, kaitstes end interneti turvalisuse tarkvaraga, nagu on näiteks Norton Security. Lisaks varundage kõik oma andmed regulaarsest võrgukettale või eraldi välisele kõvakettale, mis on teie arvutiga ühendatud *ainult* varundamise ajal. Väljapressimistarkvara lukustab teatavasti juurdepääsu ka arvutiga ühendatud välistele kõvaketastele.

Kui teie seade on väljapressimistarkvaraga nakatatud, mõelge järgi, enne kui hakkate maksma. Pole mingit garantiid, et küberkurjategija teie failid lahti teeb, ja makstes rahastate nende jahti järgmisele süütule ohvrile.

<u>Robotivõrgud</u>

Robotivõrk on nakatatud arvutite võrk, mis on koordineeritud koos mingit ülesannet täitma. Robotivõrgud pääsevad teie seadmesse mõne pahatahtliku kodeeringu kaudu. Kui tarkvara on alla laaditud, võtab robotivõrk oma peaarvutiga ühendust ja annab teada, et kõik on rünnakuks valmis. Nüüd on teie arvuti, telefon, tahvel või IoT-seade täielikult robotivõrgu loonud inimese meelevallas. Enamik robotivõrkudega nakatatud seadmete omanikke ei ole isegi teadlikud sellest, et nende arvuti turvalisust on rikutud.

Mida teha, kui teie seade on nakatatud: Kui teie seade on nakatunud, siis te ilmselt ei saa sellest ise aru, sest robotid on teadupärast vaiksed. Teie internetiteenuse pakkuja võib saata teile hoiatuse, et nad leidsid teie võrgus roboti ja et te peate selle eemaldama. Kui teil on robot, skannige kõiki oma seadmeid Interneti turvalisuse tarkvaraga, nt Norton Securityga.

Viirused/pahavara

"Viirus" on olnud juba aastaid üldtermin kõigi pahavaraprogrammide kohta, kuigi see on tegelikult lihtsalt üks pahavara liik. Viirus on liigitatud kui isepaljunev pahavarakoodi tükk, mis levib, sisenedes failidesse või programmidesse.

Mida teha, kui teie seade on nakatatud: Võtke meetmed nakatumise vältimiseks, kaitstes end interneti turvalisuse tarkvaraga, nagu on näiteks Norton Security. Kui tellite Norton Security ja arvate, et teil võib olla viirus, võtke ühendust Nortoni telefonivalvetehnikuga, kes aitab teil viirusest vabaneda.

Olge eriti ettevaatlik, kui kasutate avalikku wifit

Avalik wifi on juba peaaegu igal pool kättesaadav, kohalikust kohvikust hotellide ja lennujaamadeni, mida reisides külastate. Kuigi avalik wifi teeb meie elu pisut lihtsamaks, kujutab see endast ka turvariske sülearvutites ja nutitelefonides leiduvatele isikuandmetele. (VPN) annab teile võrguprivaatsuse Virtuaalne eravõrk ja anonüümsuse, luues avalikust internetiühendusest eravõrgu. VPN internetiprotokolli (IP) et maskeerib aadressi. teie nii teie võrgutegevused on virtuaalselt mittejälgitavad ja turvalised. Avaliku wifi üks suurimatest turvariskidest on vahendajarünne (man-in-themiddle attack (MITM)). Need rünnakud sarnanevad pealtkuulamisele.

Andmed saadetakse punktist A (arvuti) punkti B (server/veebileht) ja ründaja saab need ülekannete ajal kätte. Nad saavad seada üles tööriistu, mis on programmeeritud ülekandeid n-ö pealt kuulama ja väärtuslikuks peetavaid andmeid, nt kasutajatunnuseid ja salasõnu, kinni püüdma.

Kasutage virtuaalset eravõrku (VPN) privaatsuse ja anonüümsuse kaitseks avaliku wifi kasutamisel. VPN-teenused võivad krüpteerida kõik teie saadetavad ja vastuvõetavad andmed, kui kasutate avaliku wifi kuumkohta, kaitses teie andmeid häkkerite ja teiste sama ühenduse kasutajate eest.

Veel nõuandeid turvalisuse hoidmise kohta

Head turvaharjumused võivad vähendada kokkupuudet võrgukuritegevusega. Võttes omaks mõned järgmised põhikäitumisviisid, võite küberkuritegevuse riski oluliselt vähendada.

- Kaitske oma kasutajakontosid tugevate ja unikaalsete salasõnadega, mis koosnevad vähemalt 10 märgist, sisaldades suur- ja väiketähti, sümboleid ja numbreid.
- Ärge klõpsake tundmatutel linkidel ega avage pealesunnitud teateid ja manuseid eriti teile tundmatutelt inimestelt.
- Ärge vaadake isikuandmeid ega sotsiaalmeedia kontosid kaitsmata wifi-võrkudes.
- Kasutage oma seadmetel turvatarkvara, mis kaitseb teid uusimate ohtude eest.

Kaitske arvutit Windowsi turbetööriistadega

Windows pakub mitmeid kaitserakendusi.

[Windows Updates] (Windowsi värskendused)

Kui teil on aktiivne internetiühendus, võib Windows otsida arvutile olulisi värskendusi ja need automaatselt installida. Need värskendused hõlmavad turbepaiku ja programmivärskendusi, mis võivad arvuti kasutamist meeldivamaks muuta ja kaitsta arvutit uute viiruste ja rünnakute eest.

Kuidas teada, kas mu arvuti on ohus?

Kui *[Action Center] (Tegevuskeskus)* teatab ohust või kui arvuti toimib ebatavaliselt, jookseb ootamatult kokku või kui mõned programmid ei tööta õigesti, võib arvuti olla pahavaraga nakatatud. Kuid ärge süüdistage igas arvutimures viirust! Kui kahtlustate, et arvuti on nakatatud, on esimeseks sammuks tarkvara värskendada, kui te pole seda veel teinud, ning kasutada viirusetõrje ja nuhkvaratõrje tarkvara.